

Generationsväxling i aktiebolag

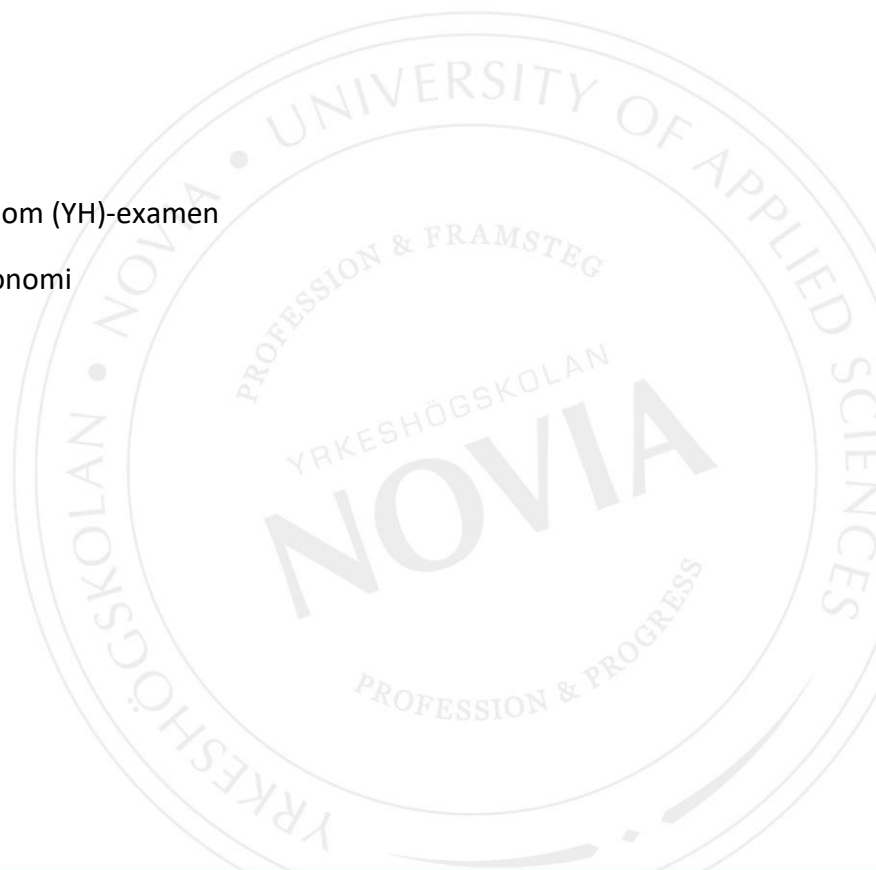
Case: Företag X Ab

Rasmus Rofhök

Examensarbete för tradenom (YH)-examen

Utbildningen i företagsekonomi

Vasa 2018

EXAMENSARBETE

Författare: Rasmus Rofhök

Utbildning och ort: Företagsekonomi, Vasa

Inriktningsalternativ: Ekonomiförvaltning

Handledare: Anna-Lena Berglund

Titel: Generationsväxling i aktiebolag

Datum 26.11.2018

Sidantal 42

Bilagor 3

Abstrakt

Syftet med detta examensarbete är att ta reda på vilket av de två alternativen köp och gåvoartat köp som är skattemässigt lönsammare. Generationsväxlingen ska också leda till att överlåtarna får ut en pension. Detta är gjort med hjälp av företagets bokslut och information från företaget. Orsaken till att jag valde att skriva om generationsväxling för företag x är att de inom ett till två år kommer att göra en generationsväxling och jag har alltid varit intresserad av hur en generationsväxling skulle gå till i praktiken.

Examensarbetet är uppbyggt enligt en teoretisk del och en empirisk del. I den teoretiska delen presenteras det först hur man värderar ett företag enligt substans- och avkastningsvärdet. Sen förklaras innebörden av de tre alternativen för en generationsväxling, hur beskattningen fungerar och vilka skattelättnader man kan yrka på. I den empiriska delen görs det uträkningar för företagets värde utgående från företagets bokslut. Företagets värde i sin tur leder till att generationsväxlingens alternativ kan räknas ut.

Det finns ännu inget klart svar på vilket alternativ som passar bäst för överlåtarna eftersom valet beror på hur mycket företaget kommer att vara värt när generationsväxlingen faktiskt kommer att genomföras. Men baserat på resultatet ur detta examensarbete kommer det bästa alternativet troligtvis vara att aktierna säljs till runt 76 % av gängse värde. På så sätt blir generationsväxlingen en skattemässig lönsam generationsväxling samtidigt som överlåtarna får ut en pension. Detta eftersom övertagarna får köpa aktierna till ett billigare pris och ändå undvika gåvoskatt samtidigt som överlåtarna också undviker kapitalskatt.

Språk: svenska

Nyckelord: generationsväxling, aktiebolag

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Rasmus Rofhök

Koulutus ja paikkakunta: Liiketalous, Vaasa

Suuntautumisvaihtoehto: Taloushallinto

Ohjaaja: Anna-Lena Berglund

Nimike: Sukupolvenvaihdos osakeyhtiössä

Päivämäärä 26.11.2018

Sivumäärä 42

Liitteet 3

Tiivistelmä

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kumpi on verotuksellisesti kannattavampi: kauppa vai lahjaluonteinen kauppa. Samalla vaihtoehto johtaisi siihen, että luovuttajat saavat eläkkeen sukupolvenvaihdoksen kautta. Tämä on tehty käyttämällä yrityksen tilinpäätöstä ja yrityksen antamia tietoja. Päätin kirjoittaa sukupolvenvaihdoksesta yritys x:lle, koska he tekevät sukupolvenvaihdoksen yhden tai kahden vuoden sisällä ja minua on aina kiinnostanut miten sukupolvenvaihdos toteutetaan käytännössä.

Opinnäytetyö on jäsennelty teoreettiseen osaan ja empiiriseen osaan. Teoreettisessa osassa esitetään ensin, kuinka yrityksen arvo määritellään tuottoarvolla sekä substanssiarvolla. Sitten selvitetään sukupolvenvaihdoksen kolmen vaihtoehdon merkitystä, miten verotus toimii ja mitä verohelpotuksia voi hakea. Empiirisessä osassa lasketaan yrityksen arvo yhtiön tilinpäätöksen perusteella. Yrityksen arvo vuorostaan tarkoittaa sitä, että sukupolvenvaihdoksen vaihtoehdot voidaan laskea.

Vielä ei ole selvää vastausta, mikä vaihtoehto, sopii parhaiten luovuttajille, koska valinta riippuu siitä, minkä arvoinen yritys on kun sukupolvenvaihdos todella toteutetaan. Tämän opinnäytetyön tulosten perusteella paras vaihtoehto on se, että osakkeet myydään noin 76 prosentilla normaaliarvosta. Näin sukupolvenvaihdos on verotettavasti kannattava sukupolvenvaihdos, ja luovuttajat saavat eläkkeen. Tämä johtuu siitä, että ostajat saavat ostaa osakkeita halvemmalla hinnalla, välttämällä lahjaveroa ja luovuttajat myös välttävät pääoman verotusta.

Kieli: ruotsi

Avainsanat: sukupolvenvaihdos, osakeyhtiö

BACHELOR'S THESIS

Author: Rasmus Rofhök

Degree Programme: Business Administration

Specialization: Financial Administration

Supervisor: Anna-Lena Berglund

Title: Generation change in limited liability company

Date 26 November 2018

Number of pages 42

Appendices 3

Abstract

The purpose of this Bachelor Thesis is to find out which alternative of purchase and gift-like sale is more profitable taxwise. The change of generation should also result in a reasonable pension for the transferrers. The company's annual account and other information from the company have been used in the study. The reason I chose to write about generation change for company x is that they within one to two years will do a generation change and I have always been interested in the process of a generation change.

The Bachelor Thesis consists off a theory part and an empiric part. In the theory part it will be presented how to value a company based on the company's tangible assets and revenue. Then the meaning of the three alternatives for a generation change will be explained, how the taxation works and what different tax relieves one can apply for. In the empiric part the company's value is calculated based on the company's annual account. In return the company's value leads to that the calculations for the generation change's alternatives can be made.

It is still not a clear answer to which alternative suits the transferrers best because the choice depends on how much the company will be valued when the generation change actually takes place. But based on the result from this Bachelor Thesis the best alternative would probably be to sell the shares to 76 % of the shares' real value. This way leads to a profitable generation change taxwise while the transferrers get a reasonable pension. This because of the fact that the transferees get to buy the shares to a cheaper price and still avoid gift taxes while the transferrers also avoid capital taxes.

Language: Swedish

Key words: generation change, limited liability company

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Problemformulering och syfte	2
1.2	Avgränsningar	3
1.3	Metod.....	3
1.4	Arbetets disposition	4
2	Generationsväxling i ett aktiebolag	5
2.1	Allmänt om ett aktiebolags generationsväxling	5
2.1.1	Stegvis generationsväxling i aktiebolag	6
2.2	Företagsvärdering	6
2.2.1	Substansvärde	7
2.2.2	Avkastningsvärde.....	8
2.2.3	Gångse värdet baserat på substansvärdet och avkastningsvärdet	10
2.3	Generationsväxlingens tre alternativ	10
2.3.1	Gåva	11
2.3.2	Köp	13
2.3.3	Gåvoartat köp	14
2.4	Skattelättnader vid generationsväxling	15
2.4.1	Skattelättnad av överlåtelsevinsten	15
2.4.2	Skattelättnad av gåvoskatten	16
2.4.3	Förlängd betalningstid vid lättnad av gåvoskatt	18
3	Fallföretagets generationsväxling.....	20
3.1	Företag X Ab.....	20
3.1.1	Stegvis generationsväxling	20
3.2	Värdering av företaget.....	21
3.2.1	Substansvärdet	21
3.2.2	Avkastningsvärdet	22
3.2.3	Gångse värdet.....	24
3.3	Fallföretagets generationsväxling.....	24
3.3.1	Gåva	26
3.3.2	Köp	26
3.3.3	Gåvoartat köp	30
4	Resultat	36
4.1	Företagets värde	36
4.2	Köp	37
4.3	Gåvoartat köp	38

5 Avslutning.....	39
Källförteckning.....	41

Figurförteckning

Figur 1 Ägarbyte de kommande 10 åren (yrittäjät.fi)	2
Figur 2 Företagets två alternativ och överlåtarnas krav	3
Figur 3 De olika alternativen för generationsväxling	5
Figur 4 När gäller de olika alternativen för generationsväxling	11
Figur 5 När gäller gåvolätnaderna	17
Figur 6 Justerad balansräkning 2017	22
Figur 7 Justerad resultaträkning 2017, 2016, 2015	23
Figur 8 Före generationsväxlingen	24
Figur 9 Efter generationsväxlingen	25
Figur 10 Företagets värde	36
Figur 11 Alternativet köp	37
Figur 12 Gåvoartat köp av överlåtare 1	38
Figur 13 Gåvoartat köp av överlåtare 2	38

Tabellförteckning

Tabell 1 Exempel på substansvärde	8
Tabell 2 Lönejustering enligt företagets omsättning	9
Tabell 3 Exempel på avkastningsvärde	9
Tabell 4 Exempel på gängse värde baserat på substansvärde och avkastningsvärde	10
Tabell 5 Gåvoskatteskala skatteklass 1	12
Tabell 6 Gåvoskatteskala skatteklass 2	12
Tabell 7 Exempel på överlåtelsevinst enligt verklig anskaffningsutgift	14
Tabell 8 Exempel på överlåtelsevinst enligt presumtiv anskaffningsutgift	14
Tabell 9 Andelen gåva vid gåvoartat köp	15
Tabell 11 Företaget avkastningsvärde	23
Tabell 12 Gåvoskatteskala skatteklass 1	26
Tabell 13 Övertagarnas totala kostnader och beskattning från överlåtarna vid köp	27
Tabell 14 Försäljningspris och överlåtelsevinst för överlåtare 1 vid köp	27
Tabell 15 Kapitalskatt och total inkomst för överlåtare 1 vid köp	28
Tabell 16 Försäljningspris och överlåtelsevinst för överlåtare 2 vid köp	29
Tabell 17 Kapitalskatt och total inkomst för överlåtare 2 vid köp	29
Tabell 18 Totala kostnaderna för övertagare 1 & 2 vid gåvoartat köp av överlåtare 1	31
Tabell 19 Totala kostnaderna för övertagare 1 & 2 vid gåvoartat köp av överlåtare 2	32
Tabell 20 Försäljningspris, kapitalskatt och inkomst för överlåtare 1 vid gåvoartat köp ...	33
Tabell 21 Försäljningspris, kapitalskatt och inkomst för överlåtare 2 vid gåvoartat köp ...	34

Bilageförteckning

Bilaga 1	Intervju av överlåtarna och övertagarna
Bilaga 2	Bokslut 2017-2016
Bilaga 3	Bokslut 2016-2015

1 Inledning

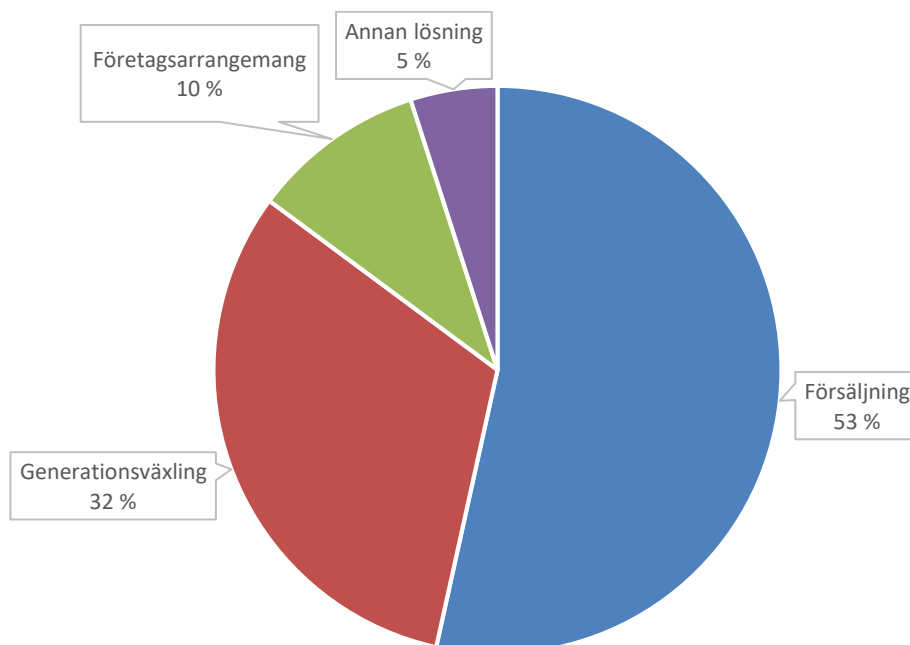
I detta kapitel som är det första presenteras först lite allmänt om generationsväxlingar och vad man bör tänka på och vilka olika alternativ som gäller vid generationsväxlingar. Sen följer problemformuleringen och syftet som berättar om vad examensarbete kommer att lösa för problem och kretsar kring. För att det inte ska bli för långt och utbrett ges avgränsningarna för detta examensarbete. Till sist i kapitlet förklaras metoderna som använts för att göra detta examensarbete samt hur examensarbete är uppbyggt.

En generationsväxling innebär att en överlåtare för vidare sin verksamhet till en övertagare. Överlåtaren och övertagaren kan vara flera till antalet, överlåtaren är ägaren för företaget medan övertagaren kan vara ägarens barn eller annan person. Med verksamhet menas verksamheten för ett aktiebolag eller ett personbolag. Generationsväxlingen kan vara planerad eller oplanerad, när den är planerad händer det under ägarens livstid medan när den är oplanerad händer det efter ägarens dödsfall. I fall det händer en oplanerad generationsväxling tillämpas arv eller testamente som bestäms enligt arvsskattelagen och inkomstskattelagen. När generationsväxlingen är planerad finns det tre olika alternativ det kan ske på och dessa alternativ spelar stor roll när det gäller beskattningen. De tre alternativen är gåva, köp och gåvoartat köp. (Skatteförvaltningen, 2018).

I en undersökning gjord 2015 av en riksomfattande ägarbytesbarometer tog man reda på hur ägarförändringarna kommer att se ut de kommande 10 åren genom att undersökningen frågade entreprenörer i åldern mellan 54 och 74 om deras egna planer, synpunkter och önskemål under de kommande 10 åren. Antalet entreprenörer var 78 000 och resultatet enligt undersökningen var att:

- 30 500 företag säljer till utomstående (39%)
- 18 000 företag byter generation (23%)
- 5 500 företag byter ägarförhållande (10%)
- 3 000 företag gör en annan lösning (4%)
- 21 000 företag avslutar verksamheten (27%)

Så med andra ord om man bortser de 21 000 från 78 000 som kommer att avsluta verksamheten så kommer det inom de 10 närmaste åren vara 57 000 företag som genomgår ägarbyte. Av de 57 000 handlar en tredjedel om generationsväxling och två tredjedelar om företagsaffär. (Yrittäjät, 2018).

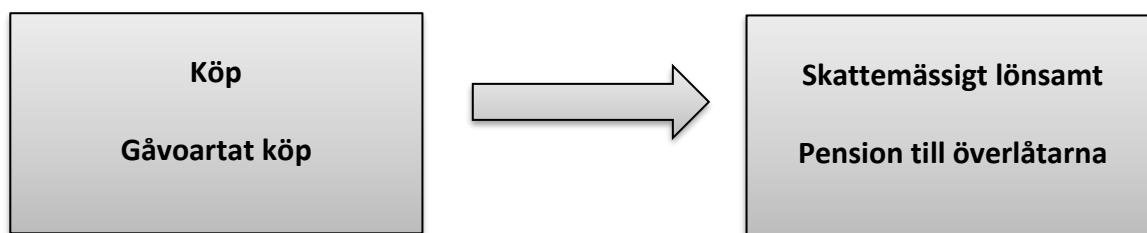

Figur 1 Ägarbyte de kommande 10 åren (yrittäjät.fi, 2016)

1.1 Problemformulering och syfte

Att göra en generationsväxling kan vara väldigt komplicerat och utdraget så den ska göras i god tid. Beroende på vilket alternativ man väljer att göra kan det vara olika lönsamt för överlåtaren och övertagaren. Vilket alternativ man väljer beror till stor del på vilka möjliga krav överlåtaren och övertagaren kan ha. Fallföretaget i detta examensarbete är ett familjeföretag som vill föra vidare aktiebolaget inom familjen. Det är föräldrarna som vill föra vidare aktiebolaget till två av sina söner samtidigt som föräldrarna får ut en pension genom generationsväxlingen, vilket betyder att alternativet gåva helt och hållet är uteslutet. Därför lyder problemformuleringen för detta examensarbete: Vilket av de två alternativen köp och gåvoartat köp är skattemässigt lönsammare med tanke på att överlåtarna ska få ut en pension genom generationsväxlingen? Syftet är att med hjälp av företagets bokslut och information från företaget ta reda på vilket av de två alternativen

som är skattemässigt lönsammare samtidigt som alternativet leder till att överlåtarna får ut en bra pension genom generationsväxlingen.

Figur 2 Företagets två alternativ och överlåtarnas krav

1.2 Avgränsningar

I och med att fallföretaget är ett onoterat aktiebolag kombinerat med överlåtarnas krav kommer examensarbetet ha en del avgränsningar. I examensarbetets teoridel kommer det endast behandlas hur en generationsväxling går till i ett onoterat aktiebolag samtidigt som värderingsmetoderna i teorin utgår ifrån hur skatteförvaltningen skulle värdera företaget, detta på grund av kravet på en skattemässig lönsam generationsväxling. Detsamma gäller för den empiriska delen eftersom den kommer att utgå ifrån den teoretiska delen. Därefter kommer alla tre generationsväxlingsalternativ att tas upp i teoridelen men i den empiriska delen kommer alternativet gåva nästan helt och hållet att falla bort eftersom överlåtarna har krav på att få ut en pension genom generationsväxlingen. Det som tas upp angående gåva är att överlåtarna ger bort några aktier skattefritt till sina övriga barn. Den empiriska delen är fokuserad ur en skattemässig synvinkel.

1.3 Metod

Arbetet är uppbyggt enligt en teoretisk och en empirisk del. Den teoretiska delen bygger helt och hållet på information om generationsväxling och företagsvärdering, både från litteratur och officiella skattesidor. Den empiriska delen är en fallstudie av företag x ab där teorin tillämpas på företaget genom information från företaget och dess bokslut. Med hjälp av bokslutet räknas företagsvärdet ut och med hjälp av det räknas därefter de olika alternativen ut. I den empiriska delen finns det också ett underkapitel där fallföretaget kortfattat presenteras, så man får en liten inblick i varför företaget gör en

generationsväxling och vilka krav som finns. Detta underkapitel baseras helt och hållet på intervjuer av överlåtaren och övertagarna.

Så med andra ord handlar både den teoretiska delen och empiriska delen om insamling av numeriska data som på ett objektivet sätt används för att komma fram till ett resultat, vilket gör det till en kvantitativ metod. Underkapitlet som är baserad på intervjuer av överlåtarna och övertagarna är däremot en kvalitativ metod eftersom det är mer inriktat på ord än siffror och för att intervjuerna helt och hållet bygger på överlåtarnas och övertagarnas åsikter och påståenden. (Bryman & Bell, 2014, s. 162, 390).

1.4 Arbetets disposition

Arbetet är uppbyggt på så sätt att det andra kapitlet, som är det teoretiska kapitlet, behandlar all nödvändig information om vad just en generationsväxling är och hur den går till och vilka alternativ det finns. Sen följer kapitel tre som är den empiriska delen av examensarbetet, där tillämpas all information från teorin på fallföretaget med hjälp av dess bokslut, de olika alternativen räknas ut och det mest lönsamma resultatet kommer fram, med beaktande av överlåtarens krav. I kapitel två och tre används exempel, tabeller och figurer för att göra det så förståeligt som möjligt. I kapitel fyra presenteras resultatet kortfattat så man ser vilket alternativ som är lönsammast och i kapitel fem som är det sista sammanfattas hela examensarbetet och skribenten säger med egna ord lite om examensarbetet.

2 Generationsväxling i ett aktiebolag

Här följer teoridelen av detta examensarbete. Här läggs det utförligt fram information om vad en generationsväxling är och hur det går till i teorin och vad man bör tänka på vid en generationsväxling. Före en generationsväxling sker måste företaget värderas och det förklaras i detta kapitel före de tre olika alternativen för generationsväxling tas upp. Värderingsmetoderna utgår ifrån hur skatteförvaltningen skulle värdera företaget, detta eftersom överlåtarna har krav på en skattemässig lönsam generationsväxling. Olika skattelättnader i gåvobeskattningen och vid överlåtelsevinster som man kan yrka på vid generationsväxlingar tas också upp och förklaras i detta kapitel tillsammans med de tre alternativen för generationsväxling. I kapitlet finns en hel del exempel, figurer och tabeller för att göra det så lättförståeligt som möjligt.

2.1 Allmänt om ett aktiebolags generationsväxling

Som tidigare nämnts kan en generationsväxling i ett aktiebolag vara planerad eller oplanerad. Vid en oplanerad generationsväxling tillämpas arv eller testamente som bestäms enligt arvskattelagen och inkomstskattelagen. Vid en planerad generationsväxling sker det genom att överlåtaren säljer eller ger bort sina aktier i företaget som gåva till övertagaren. Om överlåtaren ger bort aktierna som gåva till övertagaren handlar det om gåva, om överlåtaren säljer aktierna handlar det antingen om köp eller gåvoartat köp beroende på hur mycket av aktiernas gängse värde överlåtaren säljer för. Så med andra ord finns det tre alternativ vid generationsväxling för ett aktiebolag, de är köp, gåva och gåvoartat köp. (Skatteförvaltningen, 2018). Före man väljer ett av dessa alternativ måste man först dock värdera företaget eftersom de tre alternativens värde bestäms enligt hur mycket företaget är värderat till. Vilket alternativ som passar bäst för företaget beror helt och hållet på varför företaget gör en generationsväxling och vilka krav överlåtaren och övertagaren har i och med generationsväxlingen.

Figur 3 De olika alternativen för generationsväxling

Det man kan säga är att oavsett vilket alternativ man väljer ska en generationsväxling planeras i god tid eftersom det är en komplex process som genomförs i flera olika steg. Det är planeringen av en generationsväxling som är den svåra delen, det tekniska genomförandet av generationsväxlingen är trots allt en ganska enkel åtgärd. Man ska komma ihåg att det inte alltid är det mest lönsamma alternativet för generationsväxling som används eftersom valet påverkas av överlåtarens och övertagarens olika krav, och även övertagarens finansieringsmöjligheter. (Ossa, 2018, s. 15).

2.1.1 Stegvis generationsväxling i aktiebolag

En stegvis generationsväxling i ett aktiebolag går ut på att man under en lång tid stegvis genomför generationsväxlingen genom att ge bort lite av aktierna i taget som gåva utan att beskattas för mycket. Orsaken till detta är att gåvobeskattningen är progressiv, dvs ju högre gåvans värde är desto högre kommer beskattningen på gåvan att vara, dessutom om det handlar om samma gåvogivare och gåvotagare beaktas tidigare gåvor inom tre år i beskattningen. Med andra ord om flera gåvor ges inom tre år adderas de gåvorna och totalbeloppet för de gåvorna beskattas. Om man däremot ser till att ge bort aktierna som gåvor vart tredje år eller delar upp gåvorna utspridda över dessa tre år och beaktar gåvobeskattningen så kan man undvika att betala för mycket gåvoskatt. Dock om gåvans totala värde under tre års tid understiger 5 000 € och det handlar om samma gåvogivare och gåvotagare är gåvan helt och hållet skattefri eftersom gåvors värde under 5 000 € inte beskattas. (Skatteförvaltningen, 2018).

2.2 Företagsvärdering

Före man väljer ett av alternativen för generationsväxling ska aktiebolaget först värderas eftersom värdet för de tre generationsväxlingsalternativen bestäms enligt aktiebolagets gängse värde. Med ett aktiebolags gängse värde menas aktiernas sannolika överlåtelsepris (Skatteförvaltningen, 2019, s. 34).

I regel så bestäms aktiernas värde enligt att man jämför med hur värdet på aktierna har varit i en tidigare aktieöverlåtelse inom samma företag. Ett annat ord för detta är jämförelseöverlåtelse och med detta begrepp finns det en del krav. En jämförelseöverlåtelse måste handla om en fri marknadssituation där parterna är

oberoende samt att jämförelseöverlåtelsen har skett relativt nära tiden då skattskyldigheten har uppstått. Dessutom måste också andra omständigheter tas i beaktande eftersom de kan påverka aktiernas gängse värde. Det kan till exempel handla om ovanligt stora köpesummor på aktierna som skett tidigare eller om aktiernas värde baserar sig på en viss persons expertis och kunnande och den personen inte längre finns i aktiebolaget. Om man inte kan värdera aktiernas gängse värde enligt denna metod måste andra metoder användas, de metoderna är substansmetoden och avkastningsmetoden, vilket också är metoderna skatteförvaltningen använder för att fastställa olika skattebelopp. Det man dock måste säga om företagets substansvärde och avkastningsvärde är att det inte ger en riktig bild på företagets värde eftersom det inte beaktar företags egenskaper eller verksamhetsmiljöer. (Skatteförvaltningen, 2019, s. 34-35).

2.2.1 Substansvärde

Substansvärdet bygger på ett företags balansräkning, dvs tillgångarna och skulderna. Substansvärdet är skillnaden mellan tillgångarna och skulderna, med andra ord företagets egna kapital. Om skulderna är större än tillgångarna är substansvärdet 0 och skillnaden däremellan drar ner gängse värdet med det beloppet. Substansvärdet utgår ifrån den senaste räkenskapsperioden som avslutats före skattskyldighetens början. Substansvärdet är det värde företaget minst kan värderas till i beskattningen. (Skatteförvaltningen, 2019, s. 35-36).

Ett problem med substansvärdet är att de bokförda värdena sällan är de verkliga värdena, eller gängse värdena. När man värderar enligt substansvärdet vill man ha gängse värdet för företagets tillgångar och inte bokföringsvärdet. För att få detta gängse värde måste företags gängse värde för tillgångarna och skulderna fastställas, dessa fastställs genom att justera balansräkningens tillgångsposter och skuldposter. Substansvärdet man får fram brukar kallas för justerat eget kapital (JEK). Vid beräkningen av detta substansvärde utgår man ifrån den officiella balansräkningen och räknar då ut ett bestämt gängse värde för tillgångarna och skulderna, dvs dolda reserver som existerar i företaget upplöses. I och med att tillgångarnas gängse värde är högre än bokföringsvärdet uppstår en vinst, denna vinst leder till att skatterna påverkas, så dessa skatter måste också justeras. (Nilsson, 2013, s. 301-302).

Tabell 1 Exempel på substansvärde

Tillgångar		Skulder	
Bestående aktiva	50 000 €	Långfristigt främmande	10 000 €
Rörliga aktiva	50 000 €	Kortfristigt främmande	10 000 €
Aktiva totalt	100 000 €	Passiva totalt	20 000 €
Substansvärde		100 000 – 20 000 € = 80 000 €	

I exemplet ovan betyder det att företagets tillgångar totalt är 100 000 € och företagets skulder totalt är 20 000 €. Det innebär att substansvärdet är 80 000 €.

2.2.2 Avkastningsvärde

Avkastningsvärdet baseras på de tre senaste bokslutens resultaträkning, närmare sagt de tre senaste räkenskapsperiodernas resultat. Det kan vara nödvändigt att göra bokslutsjusteringar med denna metod eftersom resultatet kan vara missvisande i vissa fall. Justeringarna kan vara till exempel att ägaren i aktiebolaget inte har betalat ut en gängse lön åt sig själv, han kan antingen ha betalat ut för lite eller ingen lön alls. Avdraget som görs är skillnaden på den utbetalda lönen och lönens gängse värde. För att bestämma gängse värdet för lönen utgår man ifrån ägarens egna uppskattning om vad motsvarande arbete skulle ge för lön till en person med likvärdig yrkeskunskap. Andra justeringar som kan vara nödvändiga är koncernbidrag, gåvor, anläggningstillgångars överlåtelsevinster och -förluster samt bokslutsdispositioner som frivilliga reserveringar och förändringar i avskrivningsdifferenser. Ifall räkenskapsperioden inte är 12 månader och resultatet har beräknats utifrån denna måste resultatet korrigeras så det motsvarar en räkenskapsperiod på 12 månader. (Skatteförvaltningen, 2019, s. 38-39).

En annan metod för att justera lönerna är att utgå ifrån omsättningen för företaget. Denna metod rekommenderas om det i resultaträkningen inte finns någon motsvarande kostnad för arbetsinsatsens lön och om ägarnas arbetsinsats är påfallande i företaget. Justering av löner används främst i firmor, personbolag och aktiebolag. I allmänhet används justeringen inte i stiftelser, föreningar och fastighetsbolag. Privatuttags och dividenders storlek

påverkar inte storleken på justeringen något. Justeringen beräknas enligt företagets omsättning enligt tabellen nedan:

Tabell 2 Lönejustering enligt företagets omsättning

Omsättning (12 mån)	Lönejustering/person
70 000 € – 400 000 €	20 000 €
> 400 000 €	30 000 €

(Företagsanalys rf, 2015)

Man kan överväga ett mindre justeringsbelopp ifall ägarna består av flera personer från samma hushåll, t.ex 50 procent av beloppen i tabellen. Vid bestämmande av storleken på lönejusteringen måste räkenskapsperiodens längd beaktas. (Företagsanalys rf, 2015).

Avkastningsvärdet uträknas enligt en formel som är genomsnittet av de tre senaste årens resultat T dividerat med en kapitaliseringsräntesats i . Dvs formeln för avkastningsvärdet är T/i . Det finns anvisningar för vad som gäller vid kapitaliseringsräntesatsens storlek. För ett aktiebolags aktier gäller procenten 15%. (Skatteförvaltningen, 2019, s. 39).

Tabell 3 Exempel på avkastningsvärde

Resultat år 1	15 000 €
Resultat år 2	19 000 €
Resultat år 3	13 000 €
Nettoresultat T	$= (15\,000\,€ + 19\,000\,€ + 13\,000\,€) / 3$ $= 15\,666,67\,€$
Kapitaliseringsräntesats i	15 %
Avkastningsvärde = T/i	$15\,666,67\,€ / 0,15$ $= 104\,444,44\,€$

I exemplet ovan ser man att företaget har gjort vinst alla tre år som totalt sett blir 47 000 €. Medeltalet av detta är 15 666,66 €. Om man dividerar detta medeltal med 0,15 kommer avkastningsvärdet att bli 104 444,44 €.

2.2.3 Gängse värdet baserat på substansvärdet och avkastningsvärdet

Gängse värdet baserar sig på substansvärdet och avkastningsvärdet. Det fungerar på så sätt att om substansvärdet är högre än avkastningsvärdet så är substansvärdet gängse värde men om avkastningsvärdet är högre än substansvärdet är det medeltalet av avkastningsvärdet och substansvärdet som är gängse värde. (Skatteförvaltningen, 2019, s. 39-40).

Tabell 4 Exempel på gängse värde baserat på substansvärde och avkastningsvärde

Substansvärdet högre		Avkastningsvärdet högre	
Substansvärde	100 000 €	Substansvärde	50 000 €
Avkastningsvärde	50 000 €	Avkastningsvärde	100 000 €
Gängse värde	100 000 €	Gängse värde	75 000 €

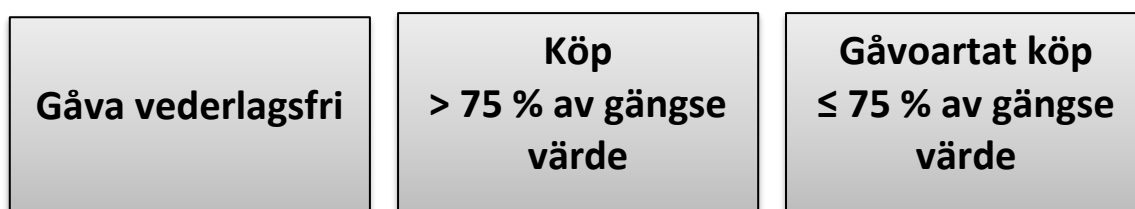
I exemplet ovan blir gängse värde i det första fallet 100 000 € eftersom substansvärdet är högre än avkastningsvärdet men i andra fallet blir gängse värdet 75 000 € eftersom avkastningsvärdet är högre än substansvärdet. $75\,000\text{ €} = (50\,000\text{ €} + 100\,000\text{ €}) / 2$.

2.3 Generationsväxlingens tre alternativ

En generationsväxling för ett aktiebolag kan främst göras på tre olika sätt som är gåva, köp och gåvoartat köp. Vilket alternativ man väljer beror helt och hållet på orsaken till generationsväxlingen och vilka krav överlåtaren och övertagaren har. Vanliga orsaker till generationsväxling kan vara att ägaren går i pension och vill föra vidare företaget inom familjen eller att ägaren vill sälja företaget till någon utomstående. Vid det förnämnda låter gåva eller gåvoartat köp som det troligaste alternativet eftersom företaget förs vidare inom familjen medan det i det andra fallet är troligare att ägaren säljer företaget till ett så högt pris som möjligt eftersom det ska säljas till någon utomstående.

I figuren nedan ser man de tre alternativen. När ägaren ger bort aktierna helt och hållet som gåva handlar det om alternativet gåva, när aktierna säljs till ett värde som är högre än 75% av gängse värde handlar det om alternativet köp och när det säljs till ett värde av 75%

eller mindre än gängse värdet är det alternativet gåvoartat köp som gäller. (Skatteförvaltningen, 2018). Dessa tre alternativ förklaras grundligt i de följande tre underkapitlen med hjälp av exempel och tabeller så man enkelt kan se vad de olika alternativen innebär. För varje alternativ förklaras innebörden av alternativet och hur det beskattas. Efter det följer ett kapitel om vilka skattelättnader man kan yrka på vid generationsväxling.

Figur 4 När gäller de olika alternativen för generationsväxling

2.3.1 Gåva

När en generationsväxling sker genom gåva ger överlåtaren vederlagsfritt bort sina aktier till övertagaren, detta alternativ används oftast när ett företag ska genomgå en generationsväxling inom familjen. Det är övertagaren som hamnar på beskattning medan överlåtaren inte alls hamnar på någon beskattning eftersom överlåtaren inte får någon ersättning för aktierna. Överlåtaren hamnar på gåvobeskattning då gåvans värde överstiger 5 000 € eller om gåvans värde de tre senaste åren överstiger 5 000 €, förutsatt att gåvan erhålls från samma gåvogivare. Gåvoskattens värde beräknas enligt aktiernas gängse värde och aktiernas gängse värde beräknas enligt skatteförvaltningens anvisningar. Gåvoskattens belopp bestäms enligt en skatteskala och beloppet beror på vid vilken tidpunkt gåvan har erhållits och släktskapet mellan gåvogivaren och gåvotagaren. Från och med 01.01.2017 gäller en annan skatteskala än vad som gällde år 2015 och 2016. (Skatteförvaltningen, 2018).

Det finns två olika skatteklasser och till vilken skatteklass man hör beror helt och hållet på hur nära släkt man är till gåvogivaren eller vilken relation man har med gåvogivaren. Till skatteklass 1 hör personer som står gåvogivaren väldigt nära som dennes make/maka eller registrerade partner, släktingar till gåvogivaren i rakt led uppåt eller neråt, dvs gåvogivarens föräldrar eller barn. Detsamma gäller för släktingar till gåvogivarens make/maka eller registrerade partner med den skillnaden att det bara gäller släktingar i rakt led neråt, dvs barn och barnbarn. De sista som hör till skatteklass 1 är gåvogivarens

sambo om de haft ett gemensamt barn eller varit gifta. Till skatteklass 2 hör alla de övriga släktingarna som inte finns i skatteklass 1 samt personer som inte alls hör till gåvogivarens familj eller släkt, dvs helt utomstående. (Skatteförvaltningen, 2018).

Tabell 5 Gåvoskatteskala skatteklass 1

Gåvans värde €	Skatt vid den nedre gränsen €	Skatt på den del som överstiger gränsen %
5 000 – 25 000	100	8
25 000 – 55 000	1 700	10
55 000 – 200 000	4 700	12
200 000 – 1 000 000	22 100	15
1 000 000 -	142 100	17

(Skatteförvaltningen, 2017)

Om man tar som exempel en person som hör till skatteklass 1 erhåller en gåva till ett värde på 40 000 €. Den personen ska beskattas enligt den andra raden i tabell 5 eftersom 40 000 € ligger mellan 25 000 € och 55 000 €. Hur mycket skatt personen ska betala får man genom att först ta 1 700 € och addera till det skillnaden mellan 40 000 € och 25 000 € multiplicerat med 10 %. Dvs formeln blir: $1\,700\text{ €} + ((40\,000\text{ €} - 25\,000\text{ €}) * 0,10) = 3\,200\text{ €}$. Personen ska betala 3 200 € i skatt på gåvobeloppet 40 000 €.

Tabell 6 Gåvoskatteskala skatteklass 2

Gåvans värde €	Skatt vid den nedre gränsen €	Skatt på den del som överstiger gränsen €
5 000 – 25 000	100	19
25 000 – 55 000	3 900	25
55 000 – 200 000	11 400	29
200 000 – 1 000 000	53 450	31
1 000 000 -	301 450	33

(Skatteförvaltningen, 2017)

Däremot om man tar samma exempel som ovan men att personen istället hör till skatteklass 2 kommer man att få ett annat värde. Personen ska beskattas enligt den andra raden i tabell 6 precis som i föregående exempel. Formeln i detta exempel blir: $3\,900\text{ €} +$

$((40\,000\text{ €} - 25\,000\text{ €}) * 0,25) = 7\,650\text{ €}$. Personen ska i detta exempel betala 7 650 € i skatt på gåvobeloppet 40 000 €. Som man ser spelar det stor roll till vilken skatteklass man hör.

2.3.2 Köp

Genom aktieköp säljer överlåtaren aktierna till en övertagare till ett pris på högre än 75% av aktiernas gängse värde, detta alternativ används oftast när det handlar om försäljning av företaget till något helt utomstående. Både överlåtaren och övertagaren kan behöva beskattas. Skatten som kan uppstå för överlåtaren är skatt på överlåtelsevinst ifall försäljningen leder till en vinst. Övertagaren hamnar att betala en överlåtelseskatt på 1,6% av aktiernas försäljningspris, denna skatt hamnar man att betala när man köper aktier som värdepapper, betalningstiden är två månader efter att ett köpeavtal undertecknats. (Skatteförvaltningen, 2018). Skatt på överlåtelsevinst beskattas som kapitalinkomst, kapitalinkomster beskattas 30% upp till ett värde på 30 000 €, den överstigande delen beskattas med 34%. Övertagaren hamnar inte på någon annan beskattning än överlåtelseskatten genom aktieköp eftersom värdet på aktierna är högre än 75% av gängse värdet, med andra ord undviker övertagaren en eventuell gåvoskatt.

Överlåtelsevinsten för överlåtaren räknas ut med hjälp av aktierna anskaffningsutgift och aktiernas överlåtelsepris samt utgifter som uppkommit för vinstens förvärvande. Med andra ord är överlåtelsevinsten aktiernas överlåtelsepris minus aktiernas anskaffningsutgift och utgifterna för vinstens förvärvande. Detta alternativ utgår ifrån aktiernas verkliga anskaffningsutgifter men man kan också utgå ifrån en presumtiv anskaffningsutgift. Den presumtiva anskaffningsutgiften används när aktiernas verkliga anskaffningsutgift och försäljningskostnader har ett mindre värde än den presumtiva anskaffningsutgiften. Överlåtelsevinsten uträknad enligt den presumtiva anskaffningsutgiften fungerar så att man drar av den presumtiva anskaffningsutgiften från aktiernas försäljningspris. Den presumtiva anskaffningsutgiften räknas antingen med 20% av försäljningspriset eller 40% av försäljningspriset. 40% används när aktierna har ägts av överlåtaren i 10 år eller mera medan 20 % används när aktierna har ägts av överlåtaren under 10 år. (Skatteförvaltningen, 2018).

Tabell 7 Exempel på överlåtelsevinst enligt verklig anskaffningsutgift

	Verklig anskaffningsutgift	20 % presumtiv anskaffningsutgift	40 % presumtiv anskaffningsutgift
Försäljningspris	50 000 €	50 000 €	50 000 €
Anskaffningsutgift	30 000 €	$0,2 * 50\,000\text{ €} = 10\,000\text{ €}$	$0,4 * 50\,000\text{ €} = 20\,000\text{ €}$
Överlåtelsevinst	20 000 €	40 000 €	30 000 €
Kapitalskatt 30 %	6 000 €	12 400 €	9 000 €

I och med att överlåtelsevinsten blev minst enligt den verkliga anskaffningsutgiften används det alternativet i detta exempel. På överlåtelsevinsten ska överlåtaren betala 30% kapitalskatt. Kapitalskatten blir $20\,000\text{ €} * 0,3 = 6\,000\text{ €}$.

Tabell 8 Exempel på överlåtelsevinst enligt presumtiv anskaffningsutgift

	Verklig anskaffningsutgift	20 % presumtiv anskaffningsutgift	40 % presumtiv anskaffningsutgift
Försäljningspris	50 000 €	50 000 €	50 000 €
Anskaffningsutgift	9 000 €	$0,2 * 50\,000\text{ €} = 10\,000$	$0,4 * 50\,000\text{ €} = 20\,000\text{ €}$
Överlåtelsevinst	41 000 €	40 000 €	30 000 €
Kapitalskatt 30 %	12 740 €	12 400 €	9 000 €

I och med att överlåtelsevinsten blev minst enligt den presumtiva anskaffningsutgiften används det alternativet i detta exempel. Om säljaren har ägt aktierna i mer än 10 år används överlåtelsevinsten på 30 000 € och om säljaren ägt aktierna under 10 år används överlåtelsevinsten på 40 000 €. Överlåtaren hamnar alltså att betala antingen 12 400 € eller 9 000 € som kapitalskatt beroende på om överlåtaren har ägt aktierna i 10 år eller inte.

2.3.3 Gåvoartat köp

Alternativet gåvoartat köp används oftast när det ska ske en generationsväxling inom familjen, detta alternativ gäller då aktiernas säljs till 75% eller mindre av aktiernas gängse värde. Vid gåvoartat köp kan både överlåtaren och övertagaren hamna på beskattning.

Överlåtaren hamnar att betala en kapitalskatt ifall det leder till en överlåtelsevinst. Övertagaren betalar gåvoskatt på det belopp som anses som gåva och en överlåtelseskatt på 1,6% på aktiernas inköpspris. Det som anses som gåva är skillnaden mellan aktierna gängse värde och aktiernas försäljningspris. (Skatteförvaltningen, 2018).

Tabell 9 Andelen gåva vid gåvoartat köp

Aktiernas gängse värde	100 000 €
Aktiernas försäljningspris	55 000 €
Gåvans värde	45 000 €

I detta exempel säljs aktierna till 55 % (55 000 € / 100 000 €) av gängse värde, vilket betyder att 45 000 € räknas som gåva. Detta belopp ska övertagaren beskattas på samma sätt som enligt beskattning av en gåva samt att övertagaren betalar en överlåtelseskatt på 1,6 % av aktiernas inköpspris. Överlåtaren betalar skatt på överlåtelsevinst ifall det leder till en sådan. Som man kan se är alternativet ett slags mellanting av de två andra alternativen gåva och köp.

2.4 Skattelättnader vid generationsväxling

När ett aktiebolag genomgår en generationsväxling kan både överlåtaren och övertagaren yrka på skattelättnader. Överlåtaren kan yrka på skattelättnad av överlåtelsevinsten på aktier när han säljer aktier och övertagaren kan yrka på skattelättnad av gåvoskatten när han erhåller aktier som gåva. Båda skattelättnaderna förklaras utförligt i de följande två underkapitlen med hjälp av figurer och räkneexempel.

2.4.1 Skattelättnad av överlåtelsevinsten

För att överlåtelsevinsten som överlåtaren erhållit när han sålt aktier i samband med en generationsväxling ska vara skattefri måste 3 krav uppfyllas. De tre kraven är enligt Inkomstskattelagen 48:

- Överlåtaren säljer aktier som motsvarar minst 10 % av alla aktierna

- Övertagaren måste vara nära släkt med överlåtaren, dvs barn, syskon, halvsyskon eller bröstarvinge. Övertagarens make räknas också ifall de tar emot aktierna tillsammans
- Överlåtaren har ägt aktierna i mer än 10 år eller att aktierna har varit i en sådan ägo att överlåtaren har erhållit den kostnadsfritt

Om övertagaren överlåter dessa aktier vidare inom 5 år går skattelättnaden förlorad (Skatteförvaltningen, 2018).

2.4.2 Skattelättnad av gåvoskatten

Gåvoskatten kan delvis eller helt och hållet undvikas på aktier som erhållits som gåva eller gåvoartat köp ifall vissa villkor uppfylls. Dessa villkor bestäms enligt 55 § lagen om skatt på arv och gåva. För att uppnå partiell lättnad av gåvoskatten måste dessa tre krav uppfyllas:

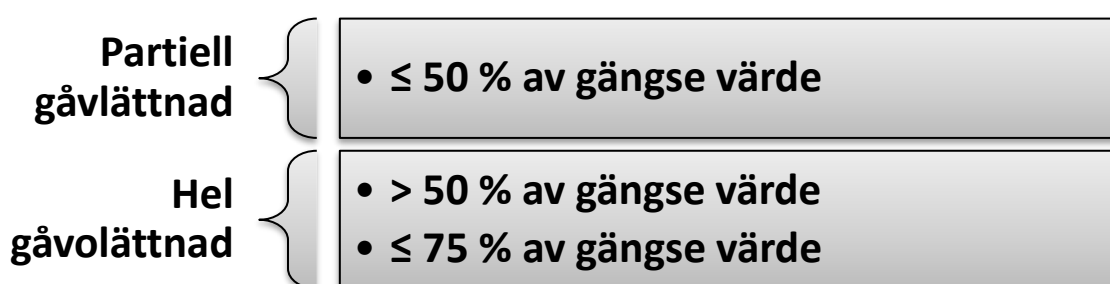
- Gåvan är antingen en del av ett företag eller hela företaget
- Den som erhåller gåvan fortsätter att driva företaget
- Gåvoskatten som uppstår överstiger 850 €

För en hel lättnad av gåvoskatten krävs dessa tre krav:

- Gåvan är antingen en del av ett företag eller hela företaget
- Den som erhåller gåvan fortsätter att driva företaget
- Att aktierna som erhålls som gåva är större än 50 procent av aktiernas gängse värde

Om man förklarar dessa kriterier mer ingående så måste enligt Arvsskattelagen 57 § delen av företaget som ges bort vara minst 10% av företaget, dvs i ett aktiebolag måste det handla om minst 10% av företagets aktier. Företaget måste fortsätta verka i 5 år och när företaget fortsätter att verka får det inte förändras så att det inte längre skulle beskattas enligt ”lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet”. Om övertagaren säljer över 50% av företagets aktier vidare inom 5 år måste övertagaren betala skattelättnaden som han tidigare undvikit förhöjt med 20 %. Om företaget skulle nedläggas på grund av konkurs eller dödsfall eller liknande orsaker skulle inte skattelättnaden gås om miste. (Skatteförvaltningen, 2018).

Dessutom gäller endast kravet på att gåvan som erhålls är större än 50% av aktiernas gängse värde på ett villkor. Det villkoret är att den som erhåller aktierna och fortsätter med verksamheten måste själv ha betalat kostnaden för aktierna, med andra ord kan inte den personen betala för aktierna genom att göra något slags arrangemang med aktiebolaget och betala kostnaderna på så sätt. För att få denna skattelättnad av gåvoskatten måste en ansökan om skattelättnad lämnas in till skatteförvaltningen före gåvobeskattningen verkställs. (Skatteförvaltningen, 2018).

Figur 5 När gäller gåvolättnaderna

Som man ser i figuren får man partiell lättnad av gåvoskatten när aktiernas inköpspris av gängse värde ligger mellan 0% och 50%. Den hela lättnaden av gåvoskatten fås när aktiernas inköpspris ligger mellan 51% och 75%. För att räkna ut den partiella lättnaden av gåvoskatten används företagets gängse värde och ett generationsväxlingsvärde (gv-värde). Skillnaden som blir av aktiernas gängse värde och aktiernas gv-värde utgör skattelättnaden men om gv-värdet blir så lite att gåvoskatten understiger 850 € blir ändå gåvoskatten 850 € eftersom minst 850 € måste betalas som gåvoskatt. Gv-värdet beräknas enligt 40% av ett företags nettoförmögenhet eller aktiernas matematiska värde. Nettoförmögenheten för ett aktiebolag är tillgångarna minus skulderna, dvs ett företags egna kapital eller substansvärde. Aktiernas matematiska värde får man genom att dividera företagets nettoförmögenhet med antal aktier i företaget. Gv-värdet uträknas enligt det senaste bokslutet före gåvan. (Skatteförvaltningen, 2018).

För att förstå exakt hur detta fungerar ges två olika exempel på hur skattelättnaden går till här nedanför. Det första exemplet är skattelättnad vid en gåva och det andra exemplet skattelättnad vid gåvoartat köp. I båda exemplen visas det hur stor skattelättnaden är genom att räkna ut gåvoskatten när man yrkar på skattelättnad och när man inte yrkar på skattelättnad.

Exempel 1: Skattelättnad vid gåva

Aktiebolag A har en nettoförmögenhet på 250 000 €. I företaget finns det 250 aktier med ett matematiskt värde på 1 000 € (250 000 / 250). Generationsväxlingsvärdet blir 100 000 € (250 000 * 40 %). Ägaren för aktiebolag A vill gå i pension och beslutar sig för att ge bort företaget som gåva till sin son. Om sonen inte yrkar på skattelättnad kommer han att betala 29 600 € i gåvoskatt enligt skatteklass 1. Om han yrkar på skattelättnad skulle han istället endast betala 10 100 € i gåvoskatt.

Uträkning utan skattelättnad: $((250\,000\text{ €} - 200\,000\text{ €}) * 0,15) + 22\,100\text{ €} = 29\,600\text{ €}$

Uträkning med skattelättnad: $((100\,000\text{ €} - 55\,000\text{ €}) * 0,12) + 4\,700\text{ €} = 10\,100\text{ €}$

Som man ser i uträkningarna är skillnaden hela 19 500 € beroende på om sonen yrkar på skattelättnad eller inte.

Exempel 2: Skattelättnad vid gåvoartat köp

Aktiebolag A har en nettoförmögenhet på 250 000 €. I företaget finns det 250 aktier med ett matematiskt värde på 1 000 € (250 000 / 250). Ägaren för aktiebolag A vill gå i pension och beslutar sig för att sälja företaget till sin son för 124 000 € (49,6 % av gängse värde). Med andra ord har sonen fått en gåva till ett värde på 126 000 €. Gv-värdet i detta exempel blir 50 400 € (126 000 € * 0,4).

Uträkning utan skattelättnad: $((126\,000\text{ €} - 55\,000\text{ €}) * 0,12) + 4\,700\text{ €} = 13\,220\text{ €}$

Uträkning med skattelättnad: $((50\,400\text{ €} - 25\,000\text{ €}) * 0,1) + 1\,700\text{ €} = 4\,240\text{ €}$

Skattelättnaden enligt uträkningarna här blir 8 980 € beroende på om sonen yrkar på skattelättnad eller inte. Om sonen skulle ha köpt aktierna för 126 000 € skulle han helt och hållet kunnat slippa gåvoskatten eftersom försäljningspriset då blir 50,4% av gängse värde.

2.4.3 Förlängd betalningstid vid lättnad av gåvoskatt

Man kan även ansöka om förlängd betalningstid på den partiella gåvolättnaden. Villkoren för en förlängd betalningstid är nästan samma som den partiella gåvolättnaden. Villkoren enligt Arvsskattelagen 56 § är:

- Gåvan är antingen en del av ett företag eller hela företaget
- Den som erhåller gåvan fortsätter att driva företaget

➤ Gåvoskatten som uppstår överstiger 1 700 €

Ansökan om förlängd betalningstid måste också ansökas hos skatteförvaltningen innan gåvobeskattningen verkställs. Den förlängda betalningstiden fungerar på så sätt att man under högst 10 år får lika stora årliga poster som ska betalas. I och med att lättnad på partiell gåvoskatt endast uppstår då gåvoskatten överstiger 850 € kan endast den förlängda betalningstiden beviljas om gåvoskattens totala belopp överstiger 8 500 €, dvs 850 € i tio årliga poster. (Skatteförvaltningen, 2018).

3 Fallföretagets generationsväxling

I detta kapitel presenteras först företaget så man får en inblick i vad det är för företag och varför de gör en generationsväxling och vad som är speciellt i just denna generationsväxling eftersom alla generationsväxlingar är unika. Detta kapitel som bygger på teoridelen går ut på att informationen ur teoridelen tillämpas praktiskt på företaget, dvs här förklaras det hur generationsväxlingen för företag x ab går till genom att uträkningar görs för hur mycket företaget är värt med hjälp av bokslutet och information från företaget. Alla uträkningar grundar sig på boksluten från 2017, 2016 och 2015, så det är riktiga siffror som används. Därefter räknas de olika alternativens värden ut med hjälp av företagets värde vilket ger ett resultat på vad som är skattemässigt lönsammast samtidigt som överlåtarna får ut en pension.

3.1 Företag X Ab

Företag X Ab är ett familjeföretag som grundades år 1996 i Sydösterbotten av två grundare som är samma personer som överlåtarna i dagens läge. När företaget först grundades verkade de inom träbranschen och byggde bland annat lusthus. År 2007 sadlade företaget om och började verka inom kontors- och industritillverkningsbranschen och i dagens läge är företaget ett ledande företag inom återanvända lagerinredningar i Finland. Företagets kunder består till största del av små och medelstora företag med några få riktigt stora företag som kunder samt några få kunder utomlands. I Sverige har företaget en samarbetspartner. Antalet anställda är ca 5 personer varav överlåtarna och övertagarna är 4 av dem. Företaget siktar på att bli det största företaget inom återanvända lagerinredningar.

3.1.1 Stegvis generationsväxling

Aktiebolaget består i dagens läge av 170 aktier där överlåtarna äger ca 81 % av aktierna medan övertagarna äger ca 5 % vardera, resten av aktierna ägs av överlåtarnas övriga barn. När generationsväxlingen är helt genomförd ska övertagarna äga 35 % av aktierna vardera. I december år 2015 påbörjades generationsväxlingen genom att överlåtarna gav bort totalt 32 aktier till sina fem barn, varav 8 vardera till övertagarna. I december 2018 kommer överlåtarna att igen ge bort en del av aktierna skattefritt till övertagarna och de övriga

aktieägarna. Efter generationsväxlingen kommer överlåtarna ett litet tag att sitta kvar i styrelsen och äga en liten del av aktierna för att se till att övertagarna har bra förutsättningar att nå framgång.

3.2 Värdering av företaget

Värderingen av företaget görs med hjälp av substansmetoden och avkastningsmetoden, detta eftersom skatteförvaltningen använder dessa metoder för att fastställa beskattningen kombinerat med överlåtarnas krav på att generationsväxlingen ska vara så skattemässig lönsam för både överlåtarna och övertagarna. Det man ska ha i åtanke här är att dessa värdena inte ger det riktiga värdet på företaget eftersom det baseras på substansvärdet och avkastningsvärdet. I denna generationsväxling är man intresserad av en skattemässig lönsam generationsväxling, alltså det handlar inte om att företaget ska värderas till så högt pris som möjligt.

Substansvärdet och avkastningsvärdet som räknas ut är baserade på justerade bokslut eftersom justeringar är nödvändiga i detta fall. Avkastningsvärdet som är baserat på 2017, 2016 och 2015 års bokslut är justerat eftersom lönen överlåtarna har tagit ut inte motsvarar gängse lönen de borde ha tagit ut. När lönerna justeras i resultaträkningen leder det också till att balansen justeras eftersom vinsten blir mindre när lönerna justeras till ett större belopp. Denna justering utgår ifrån företagets omsättning för de respektive åren. Lönerna är justerade till ett 15 000 € högre värde, som kommer ifrån att när omsättningen är större än 400 000 € justeras lönerna till 30 000 € högre men i och med att överlåtarna är 2 stycken i hushållet används endast 50 % av 30 000 € vilket blir 15 000 €. Alla värdena som används är avrundande till jämna euro.

3.2.1 Substansvärdet

Substansvärdet får man genom att dra bort företagets skulder från tillgångarna, med andra ord är substansvärdet företagets egna kapital. Detta värde baserar sig på det justerade bokslutet från år 2017 och i figuren nedan på följande sida ser man företagets justerade bokslut år 2017. Det som är justerat i detta bokslut är endast räkenskapsperiodens resultat i det egna kapitalet eftersom lönerna justeras med 15 000 € i resultaträkningen.

<i>Justerad balansräkning enligt kostnadsslag</i>	2017		2017
BESTÅENDE AKTIVA		EGET KAPITAL	
Utvecklingsutgifter		Aktie- eller annat motsvarande kapital	28 591,95 €
Goodwill		Uppskrivningsfond	
Övriga immateriella tillgångar	325,00 €	Fond för gängse värde	
Immateriella tillgångar totalt	325,00 €	Övriga fonder	6 000,00 €
		Vinst från tidigare perioder	101 335,30 €
Jord och vattenområden	53 625,49 €	Räkenskapsperiodens resultat	21 141,89 €
Byggnader och konstruktioner	470 911,20 €	Kapitallån	
Maskiner och inventarier	30 298,64 €	Balansens eget kapital totalt	157 069,14 €
Övriga materiella tillgångar		Ack. Avskrivningsdifferens	
Materiella tillgångar totalt	554 835,33 €	Frivilliga reserveringar	
		Bokslutsdispositioner totalt	
Interna aktier och andelar		Justeringar till eget kapital	- 15 000,00 €
Övriga aktier och andelar		Justerat eget kapital totalt	142 069,14 €
Interna fordringar			
Övriga fordringar och placeringar		FRÄMMANDE KAPITAL	
Placeringar och långfristiga fordringar totalt	- €	Kapitallån	
SUMMA BESTÅENDE AKTIVA	555 160,33 €	Lån från penninginrättningar	533 018,36 €
		Pensionslån	
Leasingandelar		Erhållna förskott	
		Interns skulder	
RÖRLIGA AKTIVA		Övriga långfristiga skulder	
Material och förnödenheter	303 756,20 €	Långfristigt främmande kapital totalt	533 018,36 €
Varor under tillverkning			
Färdiga produkter		Kalkylmässig skatteskuld	
Övriga omsättningstillgångar		Avsättningar	
Omsättningstillgångar totalt	303 756,20 €	Leasingansvar	
Kundfordringar	17 171,78 €	Räntebärande kortfristiga skulder	161 775,00 €
Interna kundfordringar		Erhållna förskott	
Övriga interna fordringar		Leverantörsskulder	19 145,07 €
Övriga fordringar	12 167,01 €	Interna leverantörsskulder	
Kortfristiga fordringar totalt	29 338,79 €	Övriga interna räntebärande skulder	1 147,82 €
		Övriga interna räntefria skulder	
Pengar och finansiella värdepapper	30 137,56 €	Övriga kortfristiga räntefria skulder	46 237,49 €
SUMMA RÖRLIGA AKTIVA	363 232,55 €	Kortfristigt främmande kapital totalt	228 305,38 €
		Justerat främmande kapital totalt	761 323,74 €
Aktiva totalt	918 392,88 €	Passiva totalt	918 392,88 €

Figur 6 Justerad balansräkning 2017

Ur figuren kan vi se att när räkenskapsperiodens resultat för år 2017 har justerats till 15 000 € mindre så leder det till att det egna kapitalet år 2017 blir 142 069 €. Med andra ord är substansvärdet 142 069 €. Tillgångarna i balansräkningen är värderade enligt deras bokföringsvärde eftersom jämförelsevärdena inte var tillgängliga i detta fall. Det betyder att substansvärde egentligen ska vara lite högre.

3.2.2 Avkastningsvärdet

Avkastningsvärdet uträknas enligt en formel som är genomsnittet av de tre senaste årens resultat T dividerat med en kapitaliseringsräntesats i . Dvs formeln för avkastningsvärdet är T/i . Kapitaliseringsräntesatsen för företag x ab är 15%. I figuren nedanför på följande sida

ser man de justerade resultaträkningarna för år 2017, 2016 och 2015. Det som justerats är lönerna som ökat med 15 000 € eftersom ägarna inte tagit ut gängse lön.

<i>Justerad resultaträkning enligt kostnadsslag</i>	2017	2016	2015
OMSÄTTNING	792 940,72 €	733 912,94 €	621 008,44 €
Övriga rörelseintäkter	13 571,10 €	2 853,59 €	27 299,68 €
RÖRELSENS INTÄKTER TOTALT	806 511,82 €	736 766,53 €	648 308,12 €
Förbrukning av material och förnödenheter	- 462 324,21 €	- 318 782,07 €	- 346 676,69 €
Köpta tjänster	- 66 062,11 €	- 52 537,31 €	- 53 972,94 €
Personalkostnader	- 180 294,21 €	- 150 090,47 €	- 179 948,00 €
<i>Kalkylmässig lönejustering</i>	- 15 000,00 €	- 15 000,00 €	- 15 000,00 €
Övriga rörelsekostnader	- 82 569,06 €	- 75 612,35 €	- 72 780,90 €
Ökning/minskning av färdigvarulager	80 579,70 €	- 85 023,50 €	118 800,00 €
DRIFTSBIDRAG	80 841,93 €	39 720,83 €	98 729,59 €
Avskrivningar enligt plan	- 43 595,11 €	- 20 552,22 €	- 18 951,40 €
Nedskrivningar av tillgångar bland bestående aktiva			
Exceptionella nedskrivningar av rörliga aktiva			
RÖRELSERESULTAT	37 246,82 €	19 168,61 €	79 778,19 €
Intäkter från andelar och övriga placeringar			
Övriga ränteintäkter och finansiella intäkter	19,99 €	2,90 €	
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader	- 24 816,50 €	- 20 092,41 €	- 16 184,07 €
Kursdifferenser			
Nedskrivningar av placeringar och finansiella värdepapper			
Direkta skatter	- 6 308,42 €	- 5 213,80 €	- 20 593,36 €
NETTORESULTAT	6 141,89 €	6 134,70 €	43 000,76 €
Extraordinära intäkter			
Extraordinär kostnader			
TOTALRESULTAT	6 141,89 €	6 134,70 €	43 000,76 €
Ökning/minskning av avskrivningsdifferens			
Ökning/minskning av frivilliga reserver			
<i>Kalkylmässig lönejustering</i>	15 000,00 €	15 000,00 €	15 000,00 €
Förändringar i gängse värde			
Övriga resultatjusteringar			
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	21 141,89 €	8 865,30 €	58 000,76 €

Figur 7 Justerad resultaträkning 2017, 2016, 2015

Med hjälp av dessa justerade resultaträkningar kan företags avkastningsvärde räknas ut som görs i tabellen nedan.

Tabell 10 Företaget avkastningsvärde

Resultat 2015	43 001 €
Resultat 2016	- 6 135 €
Resultat 2017	6 142 €
Nettoresultat T	= (43 001 € + (- 6 135 €) + 6 142 €) / 3 = 14 336 €
Kapitaliseringsräntesats i	15 %

Avkastningsvärde = T/i	14 336 € / 0,15 = 95 573 €
--	-----------------------------------

Avkastningsvärdet är alltså 14 336 € / 0,15 = 95 573 €.

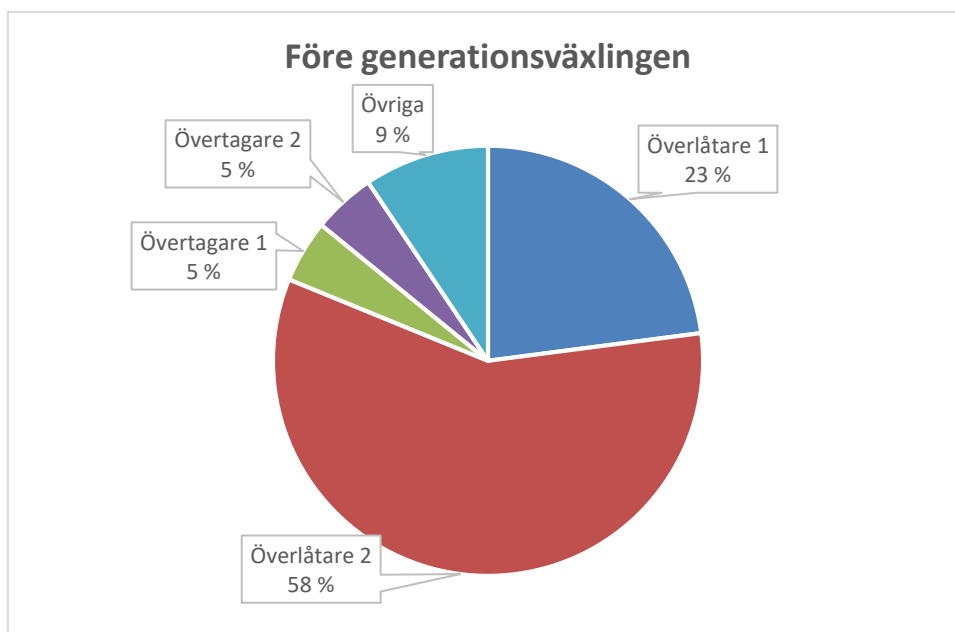
3.2.3 Gångse värdet

Som tidigare nämnts beror gångse värdet på vilket av substansvärdet och avkastningsvärdet som är högre. I detta fall är substansvärdet högre så då blir gångse värdet samma som substansvärdet. Dvs gångse värdet för företaget är 142 069 €.

3.3 Fallföretagets generationsväxling

I nuläget består fallföretaget av 170 aktier. Av de 170 aktierna äger överlåtarna 138 aktier medan övertagarna äger 8 vardera. De övriga aktierna ägs av överlåtarnas övriga barn. Företagets gångse värde enligt substansvärdet och avkastningsvärdet var 142 069 € vilket gör att värdet på 1 aktie är $(142\,069\text{ €} / 170) = 836\text{ €}$.

Före generationsväxlingen:

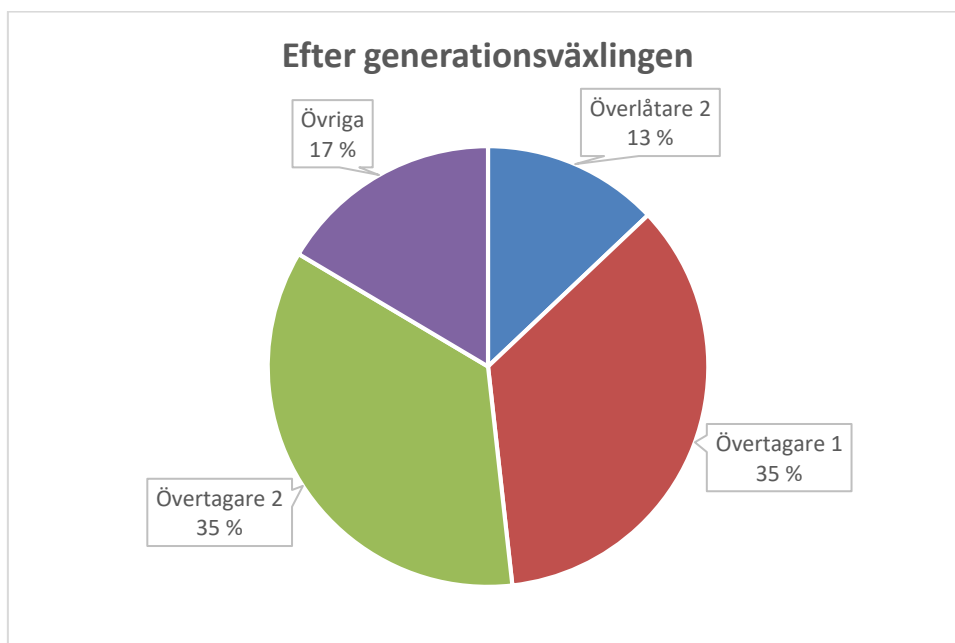

Figur 8 Före generationsväxlingen

Efter generationsväxlingen är det meningen övertagarna ska äga 70 % av aktierna tillsammans eller med andra ord 35 % vardera. Det betyder att från överlåtarna ska det säljas totalt 104 aktier till övertagarna. Mer utförligt så kommer överlåtare 1 att sälja 36 aktier till övertagarna medan överlåtare 2 säljer 68 aktier till övertagarna. Då lämnar

överbåtare 1 med 3 aktier kvar, dessa ges bort till aktieägare 1,2 och 3. Överbåtare 2 lämnar med 31 aktier, av dessa 31 ges 9 aktier bort till aktieägare 1,2 och 3. Då lämnar överbåtare 2 med 22 aktier kvar som han fortsätter att behålla några år framåt. Det som är värt att nämnas här är att av de aktierna som överbåtarna säljer till övertagarna kommer det ges bort skattefritt 5 aktier vardera i december 2018 eftersom det då är mer än 3 år sen de erhöåll aktier som gåva. Men eftersom generationsväxlingen ändå ska vara klar före december 2021 kommer de aktierna ändå att räknas med i alla uträkningarna för generationsväxlingsalternativen, dels för att de aktierna kommer att räknas med i uträkningarna som görs då och dels för att det är enklare på det sättet.

Efter generationsväxlingen:

Figur 9 Efter generationsväxlingen

Fallföretaget kommer att yrka på skattelättnader vid generationsväxling eftersom alla krav på skattelättnader uppfylls vid både köp och gåvoartat köp. Vid köp skulle överbåtarna helt slippa skatten på överbåtelsetvinst eftersom överbåtarna har ägt aktierna de kommer att sälja till sina barn över 10 år samtidigt som det är mer än 10% av alla aktier som säljs. Vid gåvoartat köp skulle övertagarna helt slippa gåvoskatten eftersom de köper aktier av ett företag till ett värde högre än 50 % av gängse värdet med syftet att fortsätta driva företaget i flera år framåt. I uträkningarna av alternativen köp och gåvoartat köp kommer det ändå göras uträkningar på ifall skattelättnaderna inte skulle gälla. På så sätt får man se hur stor skillnaden är mellan att yrka på skattelättnaderna eller inte.

3.3.1 Gåva

Om överlåtarna ger bort aktierna helt vederlagsfritt handlar det om alternativet gåva. Vid detta alternativ är det övertagarna som hamnar på gåvoskatt ifall gåvans värde överstiger 5 000 € eller om övertagarna inte yrkar på skattelättnader ifall de kraven uppfylls. Överlåtarna kommer att ge bort totalt 12 aktier till sina 3 övriga barn.

Tabell 11 Gåvoskatteskala skatteklass 1

Gåvans värde €	Skatt vid den nedre gränsen €	Skatt på den del som överstiger gränsen %
5 000 – 25 000	100	8
25 000 – 55 000	1 700	10
55 000 – 200 000	4 700	12
200 000 – 1 000 000	22 100	15
1 000 000 -	142 100	17

(Skatteförvaltningen, 2017)

Eftersom de tre barnen är direkt släkt till överlåtarna så hör de till skatteklass 1. Barnen kommer att få 4 aktier vardera och i och med att 1 aktie är värd 836 € kommer gåvans totala värde att vara helt skattefri. 4 aktier är värda $(836 * 4) = 3\,344$ € vilket understiger 5 000 €.

3.3.2 Köp

Om överlåtarna säljer aktierna till ett värde högre än 75% av gängse värde handlar det om alternativet köp. Vid detta alternativ kommer överlåtarna att hamna på skatt på överlåtelsevinst ifall de inte yrkar på skattelättnader medan övertagarna endast kommer att hamna på en överlåtelseskatt på 1,6 %. Andelarna av gängse värdet som kommer att användas är 76 % och 100 % så man får se hur värdena skiljer sig åt. Övertagarna kommer att köpa totalt 36 aktier av överlåtare 1 och 68 aktier av överlåtare 2. Dessa summeras eftersom övertagarna ändå kommer att köpa exakt lika många aktier till samma värden. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 104 (36+68) aktier blir $(836 € * 104) = 86\,944$ €. I tabellen nedan redovisas det totala priset och överlåtelseskatten för övertagarna.

Tabell 12 Övertagarnas totala kostnader och beskattning från överlåtarna vid köp

	100 % av gängse värde	76 % av gängse värde
Pris	86 944 €	66 077 €
Överlåtelseskatt 1,6 %	1 391 €	1 057 €
Totala utgifter	88 335 €	67 134 €

I och med att övertagarna är två till antalet betalar de bara hälften av dessa belopp. Dvs övertagarna betalar vardera $(88\,335 / 2) = \mathbf{44\,863\,€}$ vid 100 % av gängse värde och $(67\,134\,€ / 2) = \mathbf{34\,096\,€}$ vid 76 % av gängse värde.

För överlåtarna kommer det att göras två olika uträkningar. Först räknas det ut försäljningspriset och överlåtelsevinsten för överlåtare 1 och sen för överlåtare 2. Det görs uträkningar med verkliga anskaffningsutgiften och presumtiva anskaffningsutgiften. Överlåtare 1 kommer att sälja totalt 36 aktier till överlåtarna. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 36 aktier blir $36 * 836 = 30\,096\,€$. I tabellen nedan redovisas det försäljningspriset och överlåtelsevinsten för överlåtare 1.

Tabell 13 Försäljningspris och överlåtelsevinst för överlåtare 1 vid köp

	Verklig anskaffningsutgift	40 % presumtiv anskaffningsutgift
Försäljningspris vid 100 % av gängse värde	30 096 €	30 096 €
Försäljningspris vid 76 % av gängse värde	22 873 €	22 873 €
Anskaffningsutgift	0 €	12 038 €
Överlåtelsevinst vid 100% av gängse värde	30 096 €	18 058 €
Överlåtelsevinst vid 76 % av gängse värde	22 873 €	10 835 €

I och med att överlåtarna grundade aktiebolaget är det inte några anskaffningsutgifter för aktierna så då kommer den verkliga anskaffningsutgiften att vara mindre än den presumtiva anskaffningsutgiften vilket leder till att den presumtiva anskaffningsutgiften

ska användas vid beräkningen av överlåtelsevinsten som uppstår. Överlåtare 1 har ägt aktierna i mer än 10 år så det är den presumtiva anskaffningsutgiften med 40 % som ska användas. Den presumtiva anskaffningsutgiften på 40 % räknas ut enligt $(30\,096\text{ €} * 0,4) = 12\,038\text{ €}$. Vilket leder till att överlåtare 1 kommer att erhålla en överlåtelsevinst på $(30\,096\text{ €} - 12\,038\text{ €}) = 18\,058\text{ €}$ om aktierna säljs till 100 % av gängse värde eller en överlåtelsevinst på $(22\,873\text{ €} - 12\,038\text{ €}) = 10\,835\text{ €}$ om aktierna säljs till 76 % av gängse värde. På denna överlåtelsevinst tillkommer kapitalskatt som redogörs i tabellen nedan.

Tabell 14 Kapitalskatt och total inkomst för överlåtare 1 vid köp

	100 % av aktiernas gängse värde	76 % av aktiernas gängse värde
Försäljningspris	30 096 €	22 873 €
Överlåtelsevinst vid 40 % presumtiv anskaffningsutg	18 058 €	10 835 €
Kapitalskatt 30 %	5 417 €	3 251 €
Total inkomst	24 679 €	19 622 €

Om överlåtare 1 säljer aktierna till 100 % av gängse värdet leder det till en kapitalskatt på $(18\,058\text{ €} * 0,3) = 5\,417\text{ €}$ medan det leder till en kapitalskatt på $(10\,835\text{ €} * 0,3) = 3\,251\text{ €}$ ifall aktierna säljs till 76 % av gängse värde. Med andra ord får övertagare 1 $(30\,096\text{ €} - 5\,417\text{ €}) = 24\,679\text{ €}$ netto för försäljningen vid 100 % av aktiernas gängse värde eller $(22\,873\text{ €} - 3\,251\text{ €}) = 19\,622\text{ €}$ netto för försäljning vid 76% av aktiernas gängse värde, men i och med att alla krav för total skattelättnad som står i inkomstskattelagen uppfylls så behöver inte överlåtare 1 betala någon kapitalskatt ifall det yrkas på skattelättnaderna vid generationsväxlingen. Villkoren uppfylls i och med att överlåtare 1 säljer aktier som ägts över 10 år till sina barn samtidigt som det säljs mer än 10 % av alla aktierna. 36 aktier av 170 aktier motsvarar ca 21 %. Om man dividerar 21 % på två övertagare så överskrider det 10 %.

Det betyder att överlåtare 1 kommer att få det totala försäljningspriset **30 096 €** vid försäljning till 100 % av aktiernas gängse värde och **22 873 €** vid försäljning till 76 % av aktiernas gängse värde.

Överlåtare 2 kommer att sälja totalt 68 aktier till överlåtarna. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 68 aktier blir $(68 * 836 \text{ €}) = 56\,848 \text{ €}$. I tabellen nedanför på följande sida redovisas det försäljningspriset och överlåtelsevinsten för överlåtare 2.

Tabell 15 Försäljningspris och överlåtelsevinst för överlåtare 2 vid köp

	Verklig anskaffningsutgift	40 % presumtiv anskaffningsutgift
Försäljningspris vid 100 % av gängse värde	56 848 €	56 848 €
Försäljningspris vid 76 % av gängse värde	43 204 €	43 204 €
Anskaffningsutgift	0 €	22 739 €
Överlåtelsevinst vid 100 % av gängse värde	56 848 €	34 109 €
Överlåtelsevinst vid 76 % av gängse värde	43 204 €	20 465 €

I och med att överlåtarna grundade aktiebolaget är det inte några anskaffningsutgifter för aktierna så då kommer den verkliga anskaffningsutgiften att vara mindre än den presumtiva anskaffningsutgiften vilket leder till att den presumtiva anskaffningsutgiften ska användas vid beräkningen av överlåtelsevinsten som uppstår. Överlåtare 2 har ägt aktierna i mer än 10 år så det är den presumtiva anskaffningsutgiften med 40 % som ska användas. Den presumtiva anskaffningsutgiften på 40 % räknas ut enligt $(56\,848 \text{ €} * 0,4) = 22\,739 \text{ €}$. Vilket leder till att överlåtare 2 kommer att erhålla en överlåtelsevinst på $(56\,848 \text{ €} - 22\,739 \text{ €}) = 34\,109 \text{ €}$ om aktierna säljs till 100 % av gängse värde eller en överlåtelsevinst på $(43\,204 \text{ €} - 22\,739 \text{ €}) = 20\,465 \text{ €}$ om aktierna säljs till 76 % av gängse värde. På denna överlåtelsevinst tillkommer kapitalskatt som redogörs i tabellen nedan.

Tabell 16 Kapitalskatt och total inkomst för överlåtare 2 vid köp

	100 % av aktiernas gängse värde	76 % av aktiernas gängse värde
Försäljningspris	56 848 €	43 204 €
Överlåtelsevinst vid 40 % presumtiv anskaffningsutg.	34 109 €	20 465 €

Kapitalskatt 30 %	9 000 €	6 140 €
Kapitalskatt 34 %	1 397 €	0 €
Total skatt	10 397 €	6 140 €
Total inkomst	46 451 €	37 064 €

Om överlåtare 2 säljer aktierna till 100 % av gängse värdet leder det till en kapitalskatt på $((30\,000 * 0,3) + ((34\,109\text{ €} - 30\,000) * 0,34)) = 10\,397\text{ €}$ medan det leder till en kapitalskatt på $(20\,465\text{ €} * 0,3) = 6\,140\text{ €}$ ifall aktierna säljs till 76 % av gängse värde. Med andra ord får övertagare 2 $(56\,848\text{ €} - 10\,397\text{ €}) = 46\,451\text{ €}$ netto för försäljningen vid 100 % av aktiernas gängse värde eller $(43\,204\text{ €} - 6\,140\text{ €}) = 37\,064\text{ €}$ netto för försäljning vid 76% av aktiernas gängse värde, men i och med att alla krav för total skattelättnad som står i inkomstskattelagen uppfylls så behöver inte överlåtare 2 betala någon kapitalskatt ifall det yrkas på skattelättnaderna vid generationsväxlingen. Villkoren uppfylls i och med att överlåtare 2 säljer aktier som ägts över 10 år till sina barn samtidigt som det säljs mer än 10 % av alla aktierna. 68 aktier av 170 aktier motsvarar 40 %. Om man dividerar 40 % på två övertagare så överskrider det 10 %.

Det betyder att överlåtare 2 kommer att få det totala försäljningspriset **56 848 €** vid försäljning till 100 % av aktiernas gängse värde och **43 204 €** vid försäljning till 76 % av aktiernas gängse värde.

3.3.3 Gåvoartat köp

Om överlåtarna säljer aktierna till ett värde på 75 % eller lägre av gängse värde handlar det om alternativet gåvoartat köp. Vid detta alternativ kommer överlåtarna att hamna på skatt på överlåtelsevinst ifall de inte yrkar på skattelättnader medan övertagarna hamnar på en överlåtelseskatt på 1,6 % samt gåvoskatt ifall de inte yrkar på skattelättnader. Andelarna av gängse värdet som kommer att användas vid detta alternativ är 51 % och 75 % eftersom ifall aktierna säljs till ett värde under 50 % kan man inte yrka på skattelättnader vid generationsväxling och ifall aktierna säljs till ett värde över 75 % handlar det inte längre om alternativet gåvoartat köp, utan då istället alternativet köp.

Det kommer att göras två olika uträkningar för övertagarna, först uträkningarna för övertagarna när de köper av överlåtare 1 och sen uträkningarna när de köper av överlåtare 2. Orsaken till detta är att gåvoskatten räknas ut enligt en gåvoskatteskala och om man slår ihop alla aktier och bara gör en uträkning stämmer inte gåvoskattens belopp. Övertagarna kommer att köpa totalt 36 aktier av överlåtare 1 och 68 aktier av överlåtare 2. Med andra ord köper övertagarna vardera 18 aktier av överlåtare 1 och 34 aktier av överlåtare 2, vilket blir totalt 52 aktier. I tabellen nedan räknas det ut vad övertagarna ska betala enskilt för aktierna när de vardera köper 18 aktier av överlåtare 1. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 18 aktier blir $(836 * 18) = 15\,048$ €

Tabell 17 Totala kostnaderna för övertagare 1 & 2 vid gåvoartat köp av överlåtare 1

	75 % av aktiernas gängse värde	51 % av aktiernas gängse värde
Aktiernas gängse värde	15 048 €	15 048€
Inköpspris	11 286 €	7 674 €
Andel gåva	3 762 €	7 374 €
Överlåtelseskatt 1,6 %	181 €	123 €
Gåvoskatt	0 €	290 €
Total skatt	181 €	584 €
Totala kostnader	11 467 €	8 258 €

Då övertagarna köper aktierna till 75 % av gängse värde av överlåtare 1 blir inköpspriset $(0,75 * 15\,048 \text{ €}) = 11\,286 \text{ €}$ och på detta hamnar övertagarna att betala en överlåtelseskatt på $(11\,286 \text{ €} * 0,016) = 181 \text{ €}$. Andelen gåva blir $(0,25 * 15\,048 \text{ €}) = 3\,762 \text{ €}$ och eftersom gåvans belopp understiger 5 000 € behöver övertagarna inte betala någon gåvoskatt. Den totala skatten övertagarna hamnar att betala vid 75 % av gängse värde blir således 181 € vilket betyder att den totala kostnaden för övertagarna vid 75 % av gängse värde blir $(11\,286 \text{ €} + 181 \text{ €}) = 11\,467 \text{ €}$.

Då övertagarna köper aktierna till 51 % av gängse värde av överlåtare 1 blir inköpspriset $(0,51 * 15\,048 \text{ €}) = 7\,674 \text{ €}$ och på detta hamnar övertagarna att betala en överlåtelseskatt på $(7\,674 \text{ €} * 0,016) = 123 \text{ €}$. Andelen gåva blir $(0,49 * 15\,048 \text{ €}) = 7\,374 \text{ €}$ och på detta

hamnar övertagarna att betala en gåvoskatt enligt gåvoskatteskalen på $((7\,374\text{ €} - 5\,000\text{ €}) * 0,08) + 100\text{ €}) = 290\text{ €}$. Den totala skatten övertagarna hamnar att betala vid 51 % av gängse värde blir således $(123\text{ €} + 290\text{ €}) = 413\text{ €}$, vilket betyder att den totala kostnaden för övertagarna vid 51 % av gängse värde blir $(7\,674\text{ €} + 584\text{ €}) = 8\,258\text{ €}$.

I tabellen nedan räknas det ut vad övertagarna ska betala enskilt för aktierna när de vardera köper 34 aktier av överlåtare 2. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 34 aktier blir $(836 * 34) = 28\,424\text{ €}$.

Tabell 18 Totala kostnaderna för övertagare 1 & 2 vid gåvoartat köp av överlåtare 2

	75 % av aktiernas gängse värde	51 % av aktiernas gängse värde
Aktiernas gängse värde	28 424 €	28 424 €
Inköpspris	21 318 €	14 496 €
Andel gåva	7 106 €	13 928 €
Överlåtelseskatt 1,6 %	341 €	232 €
Gåvoskatt	268 €	814 €
Total skatt	609 €	1 046 €
Totala kostnader	21 927 €	15 542 €

Då övertagarna köper aktierna till 75 % av gängse värde av överlåtare 2 blir inköpspriset $(0,75 * 28\,424\text{ €}) = 21\,318\text{ €}$ och på detta hamnar övertagarna att betala en överlåtelseskatt på $(21\,318\text{ €} * 0,016) = 341\text{ €}$. Andelen gåva blir $(0,25 * 28\,424\text{ €}) = 7\,106\text{ €}$ och på detta hamnar övertagarna att betala en gåvoskatt enligt gåvoskatteskalen på $((7\,106\text{ €} - 5\,000\text{ €}) * 0,08) + 100\text{ €}) = 268\text{ €}$. Den totala skatten övertagarna hamnar att betala vid 75 % av gängse värde blir således $(341\text{ €} + 268\text{ €}) = 609\text{ €}$, vilket betyder att den totala kostnaden för övertagarna vid 75 % av gängse värde blir $(21\,318\text{ €} + 609\text{ €}) = 21\,927\text{ €}$.

Då övertagarna köper aktierna till 51 % av gängse värde av överlåtare 2 blir inköpspriset $(0,51 * 28\,424\text{ €}) = 14\,496\text{ €}$ och på detta hamnar övertagarna att betala en överlåtelseskatt på $(14\,496\text{ €} * 0,016) = 232\text{ €}$. Andelen gåva blir $(0,49 * 28\,424\text{ €}) = 13\,928\text{ €}$ och på detta hamnar övertagarna att betala en gåvoskatt enligt gåvoskatteskalen på $((13\,928\text{ €} - 5\,000\text{ €}) * 0,08) + 100\text{ €}) = 814\text{ €}$. Den totala skatten övertagarna hamnar att betala vid 51 % av

gångse värde blir således $(232 \text{ €} + 814 \text{ €}) = 1\,046 \text{ €}$, vilket betyder att den totala kostnaden för övertagarna vid 51 % av gångse värde blir $(14\,496 \text{ €} + 1\,046 \text{ €}) = 15\,542 \text{ €}$.

I och med att alla krav för skattelättnader vid gåvoskatten uppfylls så behöver inte övertagarna betala någon gåvoskatt. Villkoren uppfylls eftersom det handlar om mer än 10 % av de totala aktierna som säljs samtidigt som aktierna som erhålls som gåva är större än 50 procent av aktiernas gångse vart samt att övertagarna tänker fortsätta driva företaget i mer än 5 år framåt. Ifall de skulle sälja aktierna vidare inom 5 år hamnar de att betala gåvoskatten de undvikit förhöjt med 20 %. Detta betyder att när övertagarna köper aktierna av överlåtare 1 betalar de vardera $(11\,286 \text{ €} + 181 \text{ €}) = \mathbf{11\,467 \text{ €}}$ när de köper aktierna till 75 % av gångse värde och $(7\,674 \text{ €} + 123 \text{ €}) = \mathbf{7\,797 \text{ €}}$ när de köper aktierna till 51 % av gångse värde. När övertagarna köper aktierna av överlåtare 2 betalar de vardera $(21\,318 \text{ €} + 341 \text{ €}) = \mathbf{21\,659 \text{ €}}$ när de köper aktierna till 75 % av gångse värde och $(14\,496 \text{ €} + 232 \text{ €}) = \mathbf{14\,728 \text{ €}}$ när de köper aktierna till 51 % av gångse värde.

För överlåtarna kommer det att göras två olika uträkningar. Först räknas det ut försäljningspriset och överlåtelsevinsten för överlåtare 1 och sen för överlåtare 2. Eftersom man vet att den presumtiva anskaffningsutgiften på 40 % ska användas används inte de övriga. Överlåtare 1 kommer att sälja totalt 36 aktier till överlåtarna. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 36 aktier blir $(36 * 836) = 30\,096 \text{ €}$. I tabellen nedan redovisas det försäljningspriset, överlåtelsevinsten och överlåtelsevinstens beskattning för överlåtare 1.

Tabell 19 Försäljningspris, kapitalskatt och inkomst för överlåtare 1 vid gåvoartat köp

	75 % av aktiernas gångse värde	51 % av aktiernas gångse värde
Försäljningspris	22 572 €	15 349 €
Anskaffningsutgift vid 40 % presumtiv anskaffningsutg.	12 038 €	12 038 €
Överlåtelsevinst vid 40 % presumtiv anskaffningsutg.	10 534 €	3 311 €
Kapitalskatt 30 %	3 160 €	993 €
Total inkomst	19 412 €	14 356 €

Den presumtiva anskaffningsutgiften på 40 % räknas ut enligt $(30\,096 \text{ €} * 0,4) = 12\,038 \text{ €}$. Överlåtare 1 kommer att erhålla en överlåtelsevinst på $(22\,572 \text{ €} - 12\,038 \text{ €}) = 10\,534 \text{ €}$ om aktierna säljs till 75 % av gängse värde eller en överlåtelsevinst på $(15\,349 \text{ €} - 12\,038 \text{ €}) = 3\,311 \text{ €}$ om aktierna säljs till 51 % av gängse värde. Om överlåtare 1 säljer aktierna till 75 % av gängse värdet leder det till en kapitalskatt på $((10\,534 \text{ €} * 0,3) = 3\,160 \text{ €}$ medan det leder till en kapitalskatt på $(3\,311 \text{ €} * 0,3) = 993 \text{ €}$ ifall aktierna säljs till 51 % av gängse värde. Med andra ord får övertagare 1 $(22\,572 \text{ €} - 3\,160 \text{ €}) = 19\,412 \text{ €}$ netto för försäljningen vid 75 % av aktiernas gängse värde eller $(15\,349 \text{ €} - 993 \text{ €}) = 14\,356 \text{ €}$ netto för försäljning vid 51 % av aktiernas gängse värde, men i och med att alla krav för total skattelättnad som står i inkomstskattelagen uppfylls så behöver inte överlåtare 1 betala någon kapitalskatt ifall det yrkas på skattelättnaderna vid generationsväxlingen. Det betyder att överlåtare 1 kommer att få det totala försäljningspriset **22 572** vid försäljning till 75 % av aktiernas gängse värde och **15 349 €** vid försäljning till 51 % av aktiernas gängse värde.

Överlåtare 2 kommer att sälja totalt 68 aktier till överlåtarna. Värdet på 1 aktie är 836 € vilket gör att värdet på 36 aktier blir $(36 * 836 \text{ €}) = 56\,848 \text{ €}$. I tabellen nedan redovisas det försäljningspriset, överlåtelsevinsten och överlåtelsevinstens beskattning för överlåtare 2.

Tabell 20 Försäljningspris, kapitalskatt och inkomst för överlåtare 2 vid gåvoartat köp

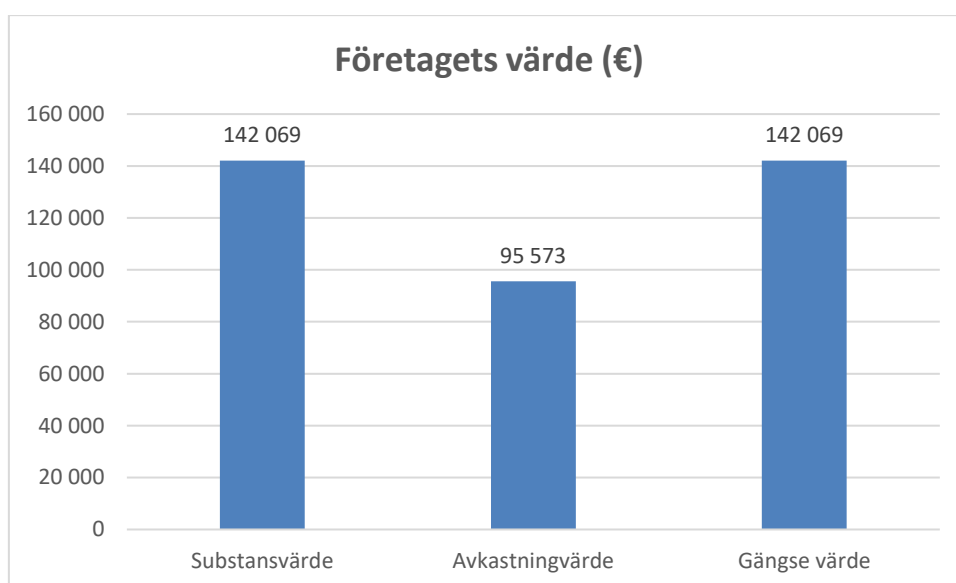
	75 % av aktiernas gängse värde	51 % av aktiernas gängse värde
Försäljningspris	42 636 €	28 992 €
Anskaffningsutgift vid 40 % presumtiv anskaffningsutg.	22 739 €	22 739 €
Överlåtelsevinst vid 40 % presumtiv anskaffningsutg.	19 897 €	6 253 €
Kapitalskatt 30 %	5 969 €	1 876 €
Kapitalskatt 34 %	0 €	0 €
Total skatt	5 969 €	1 876 €
Total inkomst	36 667 €	27 116 €

Den presumtiva anskaffningsutgiften på 40 % räknas ut enligt $(56\,848\text{ €} * 0,4) = 22\,739\text{ €}$. Överlåtare 2 kommer att erhålla en överlåtelsevinst på $(42\,636\text{ €} - 22\,739\text{ €}) = 19\,897\text{ €}$ om aktierna säljs till 75 % av gängse värde eller en överlåtelsevinst på $(28\,992\text{ €} - 22\,739\text{ €}) = 6\,253\text{ €}$ om aktierna säljs till 51 % av gängse värde. Om överlåtare 2 säljer aktierna till 75 % av gängse värdet leder det till en kapitalskatt på $(19\,897\text{ €} * 0,3) = 5\,969\text{ €}$ medan det leder till en kapitalskatt på $(6\,253 * 0,3) = 1\,876\text{ €}$ ifall aktierna säljs till 51 % av gängse värde. Med andra ord får överlåtare 2 $(42\,636\text{ €} - 5\,969\text{ €}) = 36\,667\text{ €}$ netto för försäljningen vid 75 % av aktiernas gängse värde eller $(28\,992\text{ €} - 1\,876\text{ €}) = 27\,116\text{ €}$ netto för försäljning vid 51 % av aktiernas gängse värde, men i och med att alla krav för total skattelättnad som står i inkomstskattelagen uppfylls så behöver inte överlåtare 2 betala någon kapitalskatt ifall det yrkas på skattelättnaderna vid generationsväxlingen. Det betyder att överlåtare 2 kommer att få det totala försäljningspriset **42 636 €** vid försäljning till 75 % av aktiernas gängse värde och **28 992 €** vid försäljning till 51 % av aktiernas gängse värde.

4 Resultat

I detta kapitel presenteras det resultat som kommits fram till i examensarbetet med de viktigaste uträkningarna på ett åskådligt sätt med hjälp av figurer och diagram. Det presenteras 4 olika diagram som visar företagets värde, de totala kostnaderna och intäkterna vid alternativet köp samt de totala kostnaderna och intäkterna vid alternativet gåvoartat köp.

4.1 Företagets värde

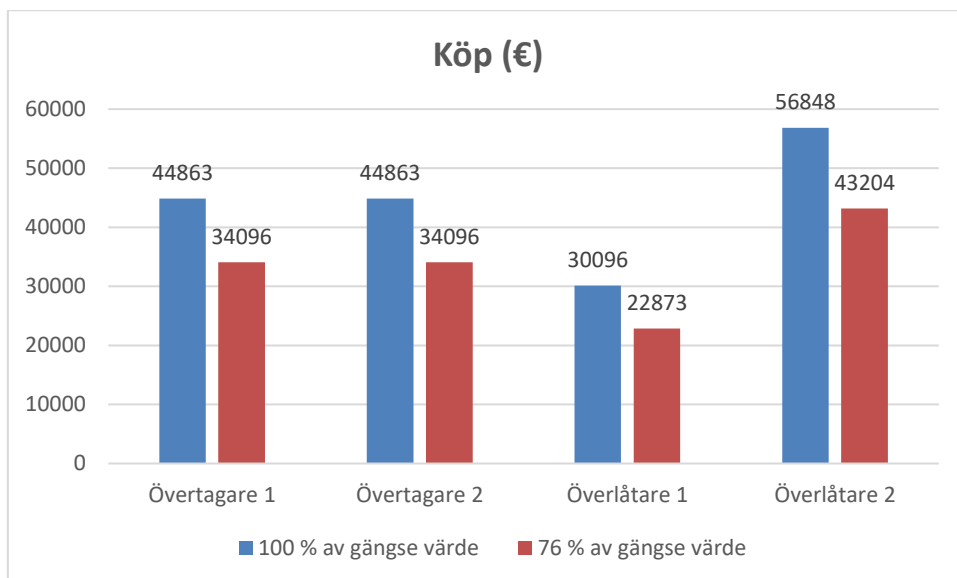

Figur 10 Företagets värde

Företagets substansvärde värderades till 142 069 € och företagets avkastningsvärde till 95 573 €. Således blev företagets gångse värde värderat till 142 069 € eftersom substansvärdet var högre än avkastningsvärdet. Då företaget består av 170 aktier betyder detta att värdet på 1 aktie blir $(142\,069 \text{ €} / 170) = 836 \text{ €}$. Det är detta värde som används när de olika alternativen för generationsväxlingen räknas ut.

Det man ska ha i åtanke här är att detta är gångse värdet enligt skatteförvaltningens metod när de ska beräkna beskattningen vid en generationsväxling. Om överlåtarna skulle sälja företaget till någon utomstående skulle företagets gångse värde värderas till ett mycket högre pris.

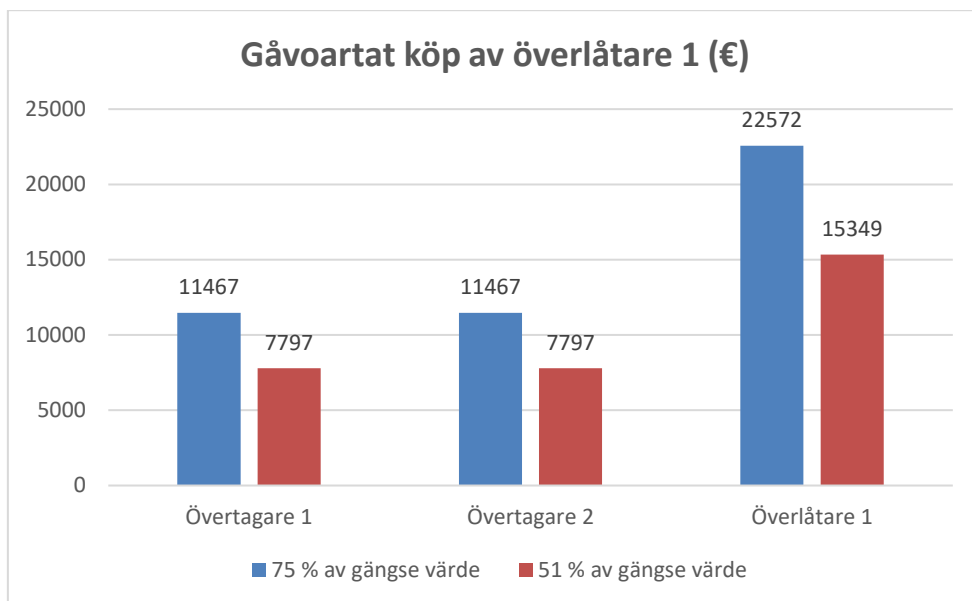
4.2 Köp

Figur 11 Alternativet köp

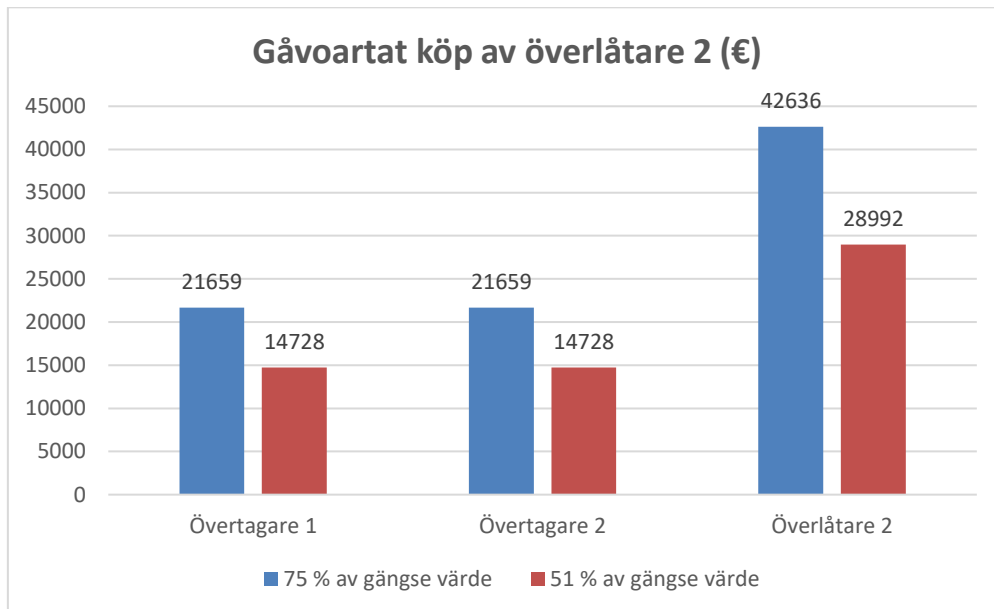
Vid alternativet köp blev resultatet att övertagarna vardera skulle betala 44 863 € vid köp till 100 % av aktiernas gängse värde och 34 096 € till 76 % av aktiernas gängse värde. Överlåtare 1 skulle vid 100 % av aktiernas gängse värde erhålla 30 096 € och vid 76 % av aktiernas gängse värde 22 873 €. Överlåtare 2 skulle vid 100 % av aktiernas gängse värde erhålla 56 848 € och vid 76 % av aktiernas gängse värde 43 204 €.

4.3 Gåvoartat köp

Figur 12 Gåvoartat köp av överlåtare 1

Vid gåvoartat köp av överlåtare 1 blev resultatet att övertagarna vardera skulle betala 11 467 € vid 75 % av gängse värde och 7 797 € vid 51 % av gängse värde. Överlåtare 1 skulle vid 75 % av gängse värde erhålla 22 572 € och vid 51 % av gängse värde 15 349 €.

Figur 13 Gåvoartat köp av överlåtare 2

Vid gåvoartat köp av överlåtare 2 blev resultatet att övertagarna vardera skulle betala 21 659 € vid 75 % av gängse värde och 14 728 € vid 51 % av gängse värde. Överlåtare 2 skulle vid 75 % av gängse värde erhålla 42 636 € och vid 51 % av gängse värde 28 992 €.

5 Avslutning

I detta kapitel som också är det sista berättar skribenten med egna ord vad han tyckt och tänkt under skrivandet och vad företaget bör tänka på i fortsättningen angående generationsväxlingen. Validiteten och reliabiliteten nämns i detta kapitel. Resultatet som uppkommit diskuterades med företaget så vilket alternativ som är mest aktuellt för företaget presenteras till sist i detta kapitel.

Att skriva detta examensarbete har varit väldigt lärorikt och intressant eftersom man lärde sig en hel del nya saker. Begreppet generationsväxling var för mig bekant sedan tidigare men i och med att man grävde djupare i ämnet började man förstå det på ett helt annat sätt. Om man inte har kunskap om generationsväxlingar och befinner sig i situationen att genomgå en generationsväxling antingen som överlåtare eller övertagare kan det vara ganska skrämmande så därför ska man nog anlita någon som vet hur det fungerar i praktiken.

Det företaget ska ha i åtanke här är att siffrorna som jag använt mig av i detta examensarbete inte kommer att stämma då företaget faktiskt ska göra generationsväxlingen eftersom det kommer att ske om ett till två år. Om ett till två år är det ett annat bokslut som står som grund för alla uträkningar men däremot kan företaget använda sig av detta examensarbete för att få en bra förståelse hur man räknar ut hur beskattningen fungerar i en generationsväxling, detta examensarbete är gjort ur beskattningens synvinkel.

Syftet för detta examensarbete var att med hjälp av företagets bokslut och information från företaget ta reda på vilket av de två alternativen som är skattemässigt lönsammare samtidigt som alternativet leder till att överlåtarna får ut en bra pension genom generationsväxlingen. Jag tycker att jag uppnått det syftet i examensarbetet i och med att jag presenterar de två alternativen som bäst möter överlåtarnas krav, det är upp till överlåtarna och övertagarna att komma överens om vilket alternativ till vilken % av gängse värde som gör alla parter nöjda. Resultatet som kommer fram i examensarbetet anser jag stämma överens med verkligheten, om generationsväxlingen skulle ske i skrivande stund skulle det i verkligheten räknas ut samma värden som i detta examensarbete. Metoden som används för att komma fram till resultatet är den enda metoden som kan användas

eftersom skatteförvaltningen har en bestämd metod för att räkna ut de olika skattebeloppen. Med andra ord stämmer validiteten och reliabiliteten rätt bra.

När resultatet presenterades till överlåtarna var de inte helt nöjda eftersom värdet nog är lite för lågt för att det ska räknas som en bra pension. I och med att generationsväxlingen först sker om några år då ett annat bokslut står till grund för värderingen kommer överlåtarnas krav troligtvis uppfyllas eftersom vinsten kommer att vara högre de kommande åren än vad den varit. Till vilket pris av gängse värde de säljer aktierna återstår att de, det beror på hur mycket aktierna kommer att värderas till. Med andra ord finns det inget svar på vilket av alternativen köp och gåvoartat köp som kommer att väljas ännu. Men baserat på resultatet ur detta examensarbete kommer det bästa alternativet troligtvis vara att aktierna säljs till 76 % av gängse värde. På så sätt blir generationsväxlingen en skattemässig lönsam generationsväxling där överlåtarna får ut en pension genom generationsväxlingen eftersom övertagarna får köpa aktierna till ett billigare pris och ändå undvika gåvoskatt samtidigt som överlåtarna också undviker kapitalskatt.

Avslutningsvis vill jag påpeka att det har varit mycket roligt att skriva detta examensarbete och få en inblick i hur en generationsväxling för ett aktiebolag skulle gå till i praktiken. Jag hoppas att företag x kommer att ha nytta av detta examensarbete.

Källförteckning

Böcker

- Bryman, A. & Bell, E., 2014. *Företagsekonomiska forskningsmetoder*. Kina: Liber.
- Företagsanalys rf. 2015. *Företagsanalys – analys av bokslut*. Tallinn: Printon Trukikoda.
- Nilsson, H., Isaksson, A. & Martikainen, T., 2013. *Företagsvärdering med fundamental analys*. Malmö: Studentlitteratur.
- Ossa, J., 2018. *Sukupolvenvaihdos ja yritystoiminnan lopettaminen*. Helsingfors: Printon, Viro.

Elektroniska källor

- Skatteförvaltningen. *Beskattning av överlåtelse av värdepapper*. (2017). [Online] <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhtion-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/> [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Företagets generationsväxling i beskattningen*. (2013). [Online] https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48042/foretagets_generationsvaxling_i_beskatt4/ [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Gåva*. (2017). [Online] <https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/gava/> [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Gåvoskattebeloppet*. (2017). [Online] <https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/gava/gavoskattebeloppe/> [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Henkilöyhtiön ja yksityisliikkeen sukupolvenvaihdos verotuksessa*. (2017). [Online] <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60521/henkiloyhtion-ja-yksityisliikkeen-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/> [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Kumulering av gåvor*. (2016). [Online] https://www.vero.fi/sv/Detaljerade_skatteanvisningar/anvisningar/48566/kumulering_av_gavo/ [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Osakeyhtiön sukupolvenvaihdos verotuksessa*. (2017). [Online] <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/60519/osakeyhtion-sukupolvenvaihdos-verotuksessa/> [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Värdering av gåva*. (2015). [Online] https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/egendom/gava/vardering_av_gav/ [hämtat 04.10.2018].
- Skatteförvaltningen. *Värdering av tillgångar i arvs- och gåvobeskattningen*. (2019). [Online] <https://www.vero.fi/contentassets/4563142b96904a9abd12157252523f18/v%C3%A4rdering-av-tillg%C3%A5ngar-i-arvs--och-g%C3%A5vobeskattningen-fr.o.m.-1.1.2019.pdf> [hämtat 04.10.2018].

Yrittäjät. *Vauhtia omistajanvaihdoksiin 2016-2017*. (2016). [Online]
https://www.yrittajat.fi/sites/default/files/sy_vauhtia_ov_2016_2017.pdf
[hämtat 04.10.2018].

Intervjuer

Intervju av överlåtarna (04.10.2018).

Intervju av övertagarna (04.10.2018).

Intervju av överlåtarna och övertagarna**Bilaga 1**

- När grundades företaget?
- Hur många grundare/ägare?
- Hur mycket äger överlåtarna av aktierna?
- Hur mycket äger övertagarna av aktierna?
- Hur mycket kommer övertagarna att äga efter generationsskiftet?
- Kommer överlåtaren att verka vidare inom företaget efter generationsskiftet?
- Var är företaget beläget?
- Har ni alltid verkat i samma bransch?
- Var verkar företaget? Utomlands?
- Kunder?
- Antal anställda?
- Övertagarnas framtidsutsikter och planer?
- När ska generationsväxlingen vara färdig

Bokslut 2017-2016

Bilaga 2

Resultaträkning 01.01.2017-31.12.2017			
	2017	2016	
RESULTATRÄKNING			
OMSÄTTNING			
FÖRSÄLJNINGSENTÄKTERNA			
3000 FÖRSÄLJNING 24 %	782 795,33	733 194,94	
3010 FÖRSÄLJ., EU	4 449,30	718,00	
3100 FÖRSÄLJ., 0%, OMVÄND SKATT	5 298,80	0,00	
3101 SKATTEFRI FÖRSÄLJNING ÅLAND/NORGE	399,29	0,00	
SUMMA FÖRSÄLJNINGSENTÄKTERNA	792 940,72	733 912,94	
OMSÄTTNING			
RÖRELSENS ÖVRIGA INTÄKTER			
3180 HYRESINTÄKTER	0,00	1 200,00	
3900 HYROR, LÄGENHETER	11 703,61	1 653,59	
3901 HYRESINTÄKTER 24	1 180,00	0,00	
3903 ERSÄTTNINGAR FRÅN FPA	117,48	0,00	
3908 ERSÄTTNING FÖR TRANSPORTSKADOR 0 %	570,00	0,00	
3925 RÖRELSENS ÖVRIGA INTÄKTER 24 %	0,01	0,00	
SUMMA RÖRELSENS ÖVRIGA INTÄKTER	13 571,10	2 853,59	
MATERIAL OCH TJÄNSTER			
MATERIAL/VAROR			
INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN			
INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR			
4000 INKÖP, 24 %	-243 468,66	-115 636,26	
4003 INKÖP, 0%, SKATTNÄSV. 908	0,00	-72,00	
4005 INKÖP 0 %	-39 800,00	-4 580,00	
4010 INKÖP, EU, 24 %	-179 055,55	-198 513,82	
4045 EU INKÖPENS MOMSDEL	-42 973,33	-47 643,33	
4046 EU INKÖPENS MOMSAVDRAG	42 973,33	47 643,33	
SUMMA INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR	-462 324,21	-318 782,07	
SUMMA INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN	-462 324,21	-318 782,07	
ÖKNING ELLER MINSKNING AV LAGER			
4700 LAGERÄNDRING, MATERIAL 1	80 579,70	-85 023,50	
SUMMA ÖKNING ELLER MINSKNING AV LAGER	80 579,70	-85 023,50	
SUMMA MATERIAL/VAROR	-381 744,51	-403 805,57	
TJÄNSTER AV UTMÖSTÄENDE			
PRODUKTION			
4850 INKÖPSFRAKTERNA, 24 %	-33 984,26	-19 949,68	
4890 ÖVRIGA KÖPTA TJÄNSTER, 24 %	-2 672,50	-1 485,10	
4891 FÖRSÄLJNINGSFRAKTER, 24 %	-29 405,35	-31 122,53	
SUMMA PRODUKTION	-66 062,11	-52 537,31	
SUMMA TJÄNSTER AV UTMÖSTÄENDE	-66 062,11	-52 537,31	
SUMMA MATERIAL OCH TJÄNSTER	-447 806,62	-456 342,88	
PERSONALKOSTNADER			
LÖNER OCH ARVODEN			
6000 FASTA LÖNER	-87 565,33	-60 172,12	
6050 FASTA LÖNER, ÅGARN	-50 800,00	-45 000,00	
6100 SEMESTERLÖNER	-1 816,57	1 021,67	
SUMMA LÖNER OCH ARVODEN	-140 181,90	-104 150,45	
LÖNEBIKOSTNADER			
PENSIONSKOSTNADER			
6180 ARPL, FASTA LÖNER	-16 189,43	-12 980,03	
6180 FÖPL	-5 219,58	-5 062,25	
SUMMA PENSIONSKOSTNADER	-21 409,01	-18 022,28	
ÖVRIGA LÖNEBIKOSTANDER			
SOCIALSKYDDSAVGIFTER			
6150 SOCIALSKYDDSAVGIFT, FASTA LÖNER	-1 480,12	-2 286,09	
SUMMA SOCIALSKYDDSAVGIFTER	-1 480,12	-2 286,09	
FÖRSÄKRINGAR MM			
6170 ARB.LÖSHETSFÖL/GRUPPL.FÖRSÄKR	-319,13	-2 283,56	
6185 FRIVILLIG PERSONFÖRSÄKRING	-4 000,00	-2 200,00	
SUMMA FÖRSÄKRINGAR MM	-4 319,13	-4 483,56	
ERSÄTTNINGAR, PERSONAL			
6580 DAGTRAKTAMENTEN	-5 588,50	-8 823,00	
6590 KM-ERSÄTTNING	-2 045,08	-9 489,30	

Resultaträkning 01.01.2017-31.12.2017

	2017	2016
SUMMA ERSÄTTNINGAR, PERSONAL	-7 633,58	-18 292,30
SOCIALA KOSTNADER, FRIVIL		
6210 KONTORETS KAFFE ,24 %	-57,22	-226,40
6212 KONTORETS KAFFE 14 %	-671,70	-1 844,38
6240 PERSONALENS TILLSTÄLLNINGAR 24%	-113,31	0,00
6241 PERSONALENS TILLSTÄLLNINGAR 14 %	-451,32	0,00
6250 GÄVOR, PERSONAL 24%	-16,13	-322,58
6251 GÄVOR, PERSONAL	-152,14	0,00
6260 ARBETSHÄLSOVÅRD	-1 405,50	0,00
6261 MEDICINSKÅP 10 %	-160,92	0,00
6190 ARBETSKLÄDER /ARBETSSKYDD 24 %	-2 023,07	-482,45
6270 ÖVR. PERSONALKOSTN 24 %	-20,93	0,00
6271 ÖVR. PERSONALKOSTN 0 %	-8,23	0,00
6272 ÖVR. PERSONALKOSTN 10 %	-100,00	0,00
SUMMA SOCIALA KOSTNADER, FRIVIL	-5 270,47	-2 875,79
SUMMA ÖVRIGA LÖNEBIKOSTANDER	-18 703,30	-27 917,74
SUMMA LÖNEBIKOSTNADER	-40 112,31	-45 940,02
SUMMA PERSONALKOSTNADER	-180 294,21	-150 090,47
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNING		
AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN		
7050 BYGGNADER, GRUPP 1, (4%)	-2 417,27	0,00
7055 BYGGNADER, GRUPP 2, (7%)	-31 078,28	-7 086,15
7060 MASKINER OCH INVENTARIER, GR 1	-4 991,45	-6 655,27
7080 BILAR	-5 108,11	-8 810,80
SUMMA AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN	-43 595,11	-20 552,22
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNING	-43 595,11	-20 552,22
ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER		
FÖRSÄKRINGAR		
6895 FÖRSÄKRINGAR	-1 467,38	-3 865,63
SUMMA FÖRSÄKRINGAR	-1 467,38	-3 865,63
HYROR		
6355 HYRA TRUCKAR 24 %	-1 666,00	-1 833,00
6390 ÖVRIGA MASKINER 24%	-1 772,39	-1 378,40
SUMMA HYROR	-3 438,39	-3 211,40
BRUK OCH UNDERHÅLL		
6400 EL, 24 %	-8 844,95	-8 938,41
6420 VATTEN/AVLOPPSVATTEN	-34,68	-28,87
6450 STÄDNING OCH RENGÖRING, 24 %	-279,72	-361,20
6451 STÄDNING O RENGÖRING 0%	0,00	-271,50
6460 AVFALL/RENHÅLLNINGSKOSTNADER	-1 515,25	-861,32
6475 UNDERH. AV GÅRDSPLAN, 24 %	-905,05	-701,88
6481 UNDERH. AV LÄGENHETER 0 % BÄCKLIDV:	-1 155,65	0,00
6480 REP./UNDERH AV FASTIGHET 24%	-2 162,10	-456,17
6490 REPARATION AV INVENTARIER, 24 %	-1 562,93	-4 057,10
6491 REPARATION AV INVENTARIER 0%	-300,00	0,00
6495 TRE ÅRS INVENTARIER , 24 %	-4 537,85	-4 195,61
6496 TRE ÅRS INVENTARIER 0%	0,00	-350,00
SUMMA BRUK OCH UNDERHÅLL	-21 298,18	-18 222,06
MARKNADSFÖRING		
6500 REKLAM, 24 %	-3 527,10	-3 353,37
6501 REKLAM 0%	-310,22	-180,00
6510 ANNONSERING, 24 %	-10 844,92	-9 794,59
6511 ANNONSERING MOMS 0 %	-130,00	0,00
6520 MÄSSOR, UTSTÄLLNINGAR, 24 %	0,00	-47,58
6534 GÄVOR ÅT KUNDER	-72,60	-269,00
6545 GÄVOR OCH DONATIONER 0%	-15,00	-480,50
SUMMA MARKNADSFÖRING	-14 899,84	-14 125,04
REPRESENTATION		
6559 ÖVRIGA REPRESENTATIONSKOSTNADE	-124,10	-13,20
SUMMA REPRESENTATION	-124,10	-13,20
RESOR		
6561 RESEBILJETTER 0%	-278,00	-678,40
6571 HOTELL 10 %	-82,00	-117,82
6572 HOTELL 14 %	-9,47	0,00
6595 TAXI, 10 %	-72,00	0,00

Resultaträkning 01.01.2017-31.12.2017

	2017	2016
6598 RESEKOSTNADER, 24 %	-80,85	0,00
6598 RESEKOSTNADER MOMS 0%	-1 354,34	-1 103,62
SUMMA RESOR	-1 876,46	-1 899,84
BILAR		
6600 BIL- OCH TRUCKKOSTNADER 24%	-9 931,81	-8 641,97
6601 BILKOSTNADER 0%	-882,99	-508,06
6610 BRÄNSLE , 24 %	-5 211,00	-5 135,07
6611 BRÄNSLE 0%	-881,92	0,00
6620 FÖRSÄKRINGAR	-1 884,89	-1 274,93
6630 REPARATION 24%	0,00	-742,02
6640 DIESEL/ÖVRIG BILSKATT	-1 245,47	-595,72
SUMMA BILAR	-19 637,68	-14 897,77
KONTOR OCH ADMINISTRATION		
6700 TELEFON , 24 %	-2 369,81	-2 547,32
6720 PORTO,FRAKTER, 24 %	-39,73	-12,90
6721 POST 0%	-828,91	-753,40
6730 ADB-TILLBEHÖR	0,00	-892,24
6735 ÖVRIGA ADB-KOSTNADER, 24 %	-2 105,66	-153,63
6740 KONTORSTILLBEHÖR, 24 %	-680,82	-427,18
6750 TIDNINGAR 24%	-66,94	0,00
6751 TIDNINGAR 10%	-671,82	-409,09
6755 TIDNINGAR	0,00	-842,00
6767 MÖTES- OCH FÖRHANDLINGSUTGIFTER 14 %	-8,99	-389,11
SUMMA KONTOR OCH ADMINISTRATION	-6 772,68	-6 026,87
KÖPTA TJÄNSTER / KONTOR		
6800 BOKFÖRING/ADB-SERVICE, 24 %	-5 142,00	-5 021,00
6810 REVISION 24 %	0,00	-525,00
6850 MEDLEMSAVGIFTER	-198,00	-431,60
6860 INDRIVNINGSKOSTNADER 24%	0,00	-843,71
6861 INDRIVNINGSKOSTNADER 0%	0,00	-75,00
SUMMA KÖPTA TJÄNSTER / KONTOR	-5 340,00	-6 896,31
KREDITFÖRLUSTER		
6950 KREDITFÖRLUSTER 24%	-44,30	-1 560,86
SUMMA KREDITFÖRLUSTER	-44,30	-1 560,86
SERVICEAVGIFTER		
6900 BANKKOSTNADER	-1 380,33	-1 677,67
6901 BANKKOSTNADER 24%	-28,80	0,00
6931 TILLSTÅND OCH INLÖSEN 0%	0,00	-200,79
SUMMA SERVICEAVGIFTER	-1 409,13	-1 878,46
ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.		
6960 FASTIGHETSSKATT	-8 033,67	-1 152,88
6990 ÖVRIGA AFFÄRSKOSTNADER	-125,55	0,00
6991 FÖRSÄLJNINGSFÖRLUSTER 0%	-101,70	-1 862,03
SUMMA ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.	-6 260,92	-3 014,91
SUMMA ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER	-82 569,06	-75 612,35
R Ö R E L S E V I N S T	52 246,82	34 168,61
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.		
ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT		
FRÅN ÖVRIGA		
7300 RÄNTEINTÄKTER	19,99	2,90
SUMMA FRÅN ÖVRIGA	19,99	2,90
SUMMA ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT	19,99	2,90
RÄNTE- OCH ÖVRIGA FINANS. KOSTN		
TILL ÖVRIGA		
7500 RÄNTEKOSTNADER, SH-KONTO 1	-1 238,62	-816,37
7602 RÄNTOR NORDEA	0,00	-1 385,54
7604 RÄNTOR ANDELSBANKEN	-2 868,86	-4 574,12
7605 RÄNTOR SPARBANKEN	-16 080,53	-7 321,30
7700 FÖRSENINGSRÄNTA, LEVERANTÖRSSK	-268,22	-130,08
7810 LÅNEKOSTNADER	-2 075,43	-4 439,35
7811 LÅNESKYDD	-2 284,84	-1 675,01
7900 KURSDIFFERENSER/EXPORTFORDRING	0,00	49,38
SUMMA TILL ÖVRIGA	-24 816,50	-20 092,41
SUMMA RÄNTE- OCH ÖVRIGA FINANS. KOSTN	-24 816,50	-20 092,41
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.	-24 796,51	-20 089,51

Resultaträkning 01.01.2017-31.12.2017

	2017	2016
V I N S T FÖRE EXT.ORDNÄRA	27 450,31	14 079,10
V I N S T FÖRE BOKSLUTSDISP.	27 450,31	14 079,10
INKOMSTSKATT		
8800 RÄKENSKAPSPERIODENS SKATT	11 066,04	6 940,42
8810 FÖRSKOTTSSKATT, RÄKENSKAPSPER.	-17 168,52	-9 756,24
8820 SLUTGILTIG SKATT, FÖREG. RÄK.P	-276,71	-2 338,98
8840 DRÖJSM.RÄNTA, RESTAVGIFT	-529,23	-59,00
SUMMA INKOMSTSKATT	-6 308,42	-5 213,80
RÄKENSKAPSPER. RESULTAT	21 141,89	8 865,30

Balansräkning 31.12.2017

	2017	2016
A K T I V A		
BESTÅENDE AKTIVA		
IMMATERIELLA TILLGÅNGAR		
IMMATERIELLA RÄTTIGHETER		
1020 IMMATERIELLA RÄTTIGHETER	325,00	325,00
SUMMA IMMATERIELLA RÄTTIGHETER	325,00	325,00
SUMMA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	325,00	325,00
MATERIELLA TILLGÅNGAR		
JORD- OCH VATTENOMRÅDEN		
1100 JORDOMRÅDEN	53 625,49	53 625,49
SUMMA JORD- OCH VATTENOMRÅDEN	53 625,49	53 625,49
BYGGNADER OCH KONSTRUKTIONER		
1150 BYGGNADER, R1 (7%)	87 554,46	94 144,59
1153 BYGGNADER HALL NY, MOMS 0% (7%)	0,00	6 185,66
1154 BYGGNADER, HALL NY	325 342,45	359 500,50
1155 BYGGNADER, R2 (4%)	0,00	0,00
1157 BYGGNADER, R2, MINSKNING	0,00	0,00
1161 BYGGNADER KONTOR ÖKN (7%)	0,00	63 387,19
1162 BYGGNADER, LÄGENH. MOMSFRI (4%)	58 014,29	60 431,56
1175 INVESTERINGSSTÖD BYGGNADER	0,00	0,00
SUMMA BYGGNADER OCH KONSTRUKTIONER	470 911,20	583 649,50
MASKINER OCH INVENTARIER		
1200 MASKINER OCH INVENTARIER	14 974,35	19 985,80
1260 FORDON	13 594,61	18 126,15
1261 FORDON INGEN MOMS	1 729,68	2 306,25
SUMMA MASKINER OCH INVENTARIER	30 298,64	40 398,20
SUMMA MATERIELLA TILLGÅNGAR	554 835,33	677 673,19
SUMMA BESTÅENDE AKTIVA	555 160,33	677 998,19
RÖRLIGA AKTIVA		
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER		
1500 MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER	303 756,20	223 176,50
SUMMA MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER	303 756,20	223 176,50
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	303 756,20	223 176,50
KORTFRISTIGA FORDRINGAR		
FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR		
1600 FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	17 171,78	77 535,04
SUMMA FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	17 171,78	77 535,04
ÖVRIGA FORDRINGAR		
1700 LÖNEFÖRSKOTT	0,00	0,00
1741 ÖVRIGA FORDRINGAR NUMMELA	150,97	0,00
1742 ÖVRIGA FORDRINGAR	350,00	0,00
SUMMA ÖVRIGA FORDRINGAR	500,97	0,00
RESULTATREGLERINGAR		
1790 SKATTER	11 666,04	6 940,42
SUMMA RESULTATREGLERINGAR	11 666,04	6 940,42
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	29 338,79	84 475,46
KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN		
1900 KASSA 1	3 208,30	2 620,11
1902 NORDEA BANKKONTO	48,77	112,05
1905 SPARBANKEN BANKKONTO	22 545,12	3 624,90
1907 ANDELSBANKEN -232285	4 335,37	0,00
SUMMA KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN	30 137,56	6 357,06
SUMMA RÖRLIGA AKTIVA	363 232,55	314 009,02
A K T I V A T I L L S A M M A	918 392,88	992 007,21

Balansräkning 31.12.2017

	2017	2016
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
AKTIEKAPITAL		
2000 AKTIEKAPITAL	-28 591,95	-28 591,95
SUMMA AKTIEKAPITAL	-28 591,95	-28 591,95
AKTIE EMISSION		
2005 ÖVRIGA FONDER	-6 000,00	-6 000,00
SUMMA AKTIE EMISSION	-6 000,00	-6 000,00
RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK		
2080 BALANSER. VINST FR. TIDIGARE	-101 335,30	-95 453,33
SUMMA RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK	-101 335,30	-95 453,33
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-21 141,89	-8 865,30
SUMMA EGET KAPITAL	-157 069,14	-138 910,58
FRÄMMANDE KAPITAL		
LÅNGFRISTIGT FRÄM. KAPITAL		
LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR		
2434 LÅN FRÅN ANDELSBANKEN -14219	-28 988,14	-36 030,43
2443 LÅN ANDELSBANKEN- 78032	-14 000,00	-50 000,00
2444 LÅN SPARBANKEN -77917	0,00	-388 253,45
2445 LÅN SPARBANKEN-882828	0,00	-59 600,00
2446 LÅN SPARBANKEN -883659	0,00	-60 000,00
2447 LÅN SPARBANKEN -886629	0,00	0,00
2449 LÅN SPARBANKEN	-490 030,22	0,00
2450 LÅN SPARBANKEN	0,00	0,00
SUMMA LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR	-533 018,36	-593 883,88
SUMMA LÅNGFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	-533 018,36	-593 883,88
KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL		
LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR		
2650 CHECKRÄKNINGKREDIT SAB	-30 000,00	-26 191,73
2652 CHECKRÄKNINGSKREDIT SB	-30 000,00	0,00
2664 AVKORTNING	-101 775,00	-116 000,00
SUMMA LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR	-161 775,00	-142 191,73
LEVERANTÖRSKULDER		
2700 LEVERANTÖRS SKULDER	-19 145,07	-84 617,26
SUMMA LEVERANTÖRSKULDER	-19 145,07	-84 617,26
ÖVRIGA SKULDER		
LÖNESKULDER		
2800 LÖNESKULDER	-8 590,99	-5 901,41
2803 LÖNEFÖRSKOTT	-200,00	0,00
SUMMA LÖNESKULDER	-6 790,99	-5 901,41
APL-SKULD		
2840 ARPL-SKULD	-8 428,66	-9 301,33
SUMMA APL-SKULD	-6 428,66	-9 301,33
SEMESTERLÖNESKULD		
2860 SEMESTERLÖNESKULD	-7 919,25	-6 102,68
SUMMA SEMESTERLÖNESKULD	-7 919,25	-6 102,68
MOMS-SKULD		
2900 MOMS SKULD FG. MÅN	-20 605,78	-7 322,12
2901 FÖRS. MOMS-DEL 23%	0,00	0,00
2906 INKÖP MOMS-DEL 23%	0,00	0,00
2908 INKÖP MOMS-DEL 9%	0,00	0,00
2909 INKÖP MOMS-DEL 13 %	0,00	0,00
2920 EU INKÖPENS MOMSDEL	0,00	0,00
2921 EU INKÖPENS AVDRAGBARA MOMS	0,00	0,00
2930 MOMS BETALNINGAR	0,00	0,00
SUMMA MOMS-SKULD	-20 605,78	-7 322,12
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULD		
2810 SKATTEINNEH.SKULD	-4 274,20	-3 450,76
2820 SOC.AVG.SKULD	-218,61	-325,46
SUMMA ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULD	-4 492,81	-3 776,22
SUMMA ÖVRIGA SKULDER	-46 237,49	-32 403,76
RESULTATREGLERINGAR		
RÄNTESKULDER		

Balansräkning 31.12.2017

	2017	2016
2050 RÄNTESKULDER	-1 147,82	0,00
SUMMA RÄNTESKULDER	-1 147,82	0,00
SUMMA RESULTATREGLERINGAR	-1 147,82	0,00
SUMMA KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	-228 305,38	-259 212,75
SUMMA FRÄMMANDE KAPITAL	-761 323,74	-853 096,63
SUMMA P A S S I V A	-918 392,88	-992 007,21

Bokslut 2016-2015

Bilaga 3

Resultaträkning 01.01.2016-31.12.2016			
	2016	2015	
RESULTATRÄKNING			
OM S Ä T T N I N G			
FÖRSÄLJNINGSENTÄKTERNA			
3000 FÖRSÄLJNING 24 %	733 194,94	616 558,54	
3010 FÖRSÄLJ., EU	718,00	3 640,30	
3100 FÖRSÄLJ., 0%, OMVÄND SKATT	0,00	809,60	
SUMMA FÖRSÄLJNINGSENTÄKTERNA	733 912,94	621 008,44	
OM S Ä T T N I N G	733 912,94	621 008,44	
RÖRELSENS ÖVRIGA INTÄKTER			
3180 HYRESINTÄKTER	1 200,00	3 600,00	
3900 HYROR, LÄGENHETER	1 653,59	0,00	
3905 ERS. FR. FÖRS. BOLAG	0,00	23 699,68	
SUMMA RÖRELSENS ÖVRIGA INTÄKTER	2 853,59	27 299,68	
MATERIAL OCH TJÄNSTER			
MATERIAL/VAROR			
INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN			
INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR			
4000 INKÖP, 24 %	-115 636,25	-236 870,88	
4003 INKÖP, 0%, SKRATTNÄSV. 908	-72,00	-651,78	
4005 INKÖP 0 %	-4 560,00	0,00	
4010 INKÖP, EU, 24 %	-198 513,82	-109 154,02	
4045 EU INKÖPENS MOMSDEL	-47 643,33	-24 224,21	
4046 EU INKÖPENS MOMSAVDRAK	47 643,33	24 224,20	
SUMMA INKÖP AV MATERIAL OCH VAROR	-318 782,07	-346 676,69	
SUMMA INKÖP UNDER RÄKENSKAPSPERIODEN	-318 782,07	-346 676,69	
ÖKNING ELLER MINSKNING AV LAGER			
4700 LAGERÄNDRING, MATERIAL 1	-85 023,50	118 800,00	
SUMMA ÖKNING ELLER MINSKNING AV LAGER	-85 023,50	118 800,00	
SUMMA MATERIAL/VAROR	-403 805,57	-227 876,69	
TJÄNSTER AV UTOMSTÄENDE			
PRODUKTION			
4651 INKÖPSFRAKTER 0 % MOMS	0,00	-876,93	
4650 INKÖPSFRAKTERNA, 24 %	-19 949,68	-27 278,76	
4800 UNDERLEV. ARBETEN	0,00	-282,00	
4890 ÖVRIGA KÖPTA TJÄNSTER, 24 %	-1 465,10	-1 669,02	
4891 FÖRSÄLJNINGSFRAKTER, 24 %	-31 122,53	-23 866,23	
SUMMA PRODUKTION	-52 537,31	-53 972,94	
SUMMA TJÄNSTER AV UTOMSTÄENDE	-52 537,31	-53 972,94	
SUMMA MATERIAL OCH TJÄNSTER	-456 342,88	-281 849,63	
PERSONALKOSTNADER			
LÖNER OCH ARVODEN			
6000 FASTA LÖNER	-80 172,12	-57 316,42	
6050 FASTA LÖNER, ÅGARNÄ	-45 000,00	-43 200,00	
6100 SEMESTERLÖNER	1 021,67	-5 763,10	
SUMMA LÖNER OCH ARVODEN	-104 150,45	-106 279,52	
LÖNEBIKOSTNADER			
PENSIONSKOSTNADER			
6160 ARPL, FASTA LÖNER	-12 960,03	-15 153,34	
6180 FÖPL	-5 062,25	-5 010,61	
SUMMA PENSIONSKOSTNADER	-18 022,28	-20 163,95	
ÖVRIGA LÖNEBIKOSTANDER			
SOCIALSKYDDSAVGIFTER			
6150 SOCIALSKYDDSAVGIFT, FASTA LÖNER	-2 286,09	-2 338,47	
SUMMA SOCIALSKYDDSAVGIFTER	-2 286,09	-2 338,47	
FÖRSÄKRINGAR MM			
6170 ARB.LÖSHETSFÖL/GRUPPL.FÖRSÄKR	-2 263,56	-1 501,42	
6185 FRIVILLIG PERSONFÖRSÄKRING	-2 200,00	-9 659,30	
SUMMA FÖRSÄKRINGAR MM	-4 463,56	-11 160,72	
ERSÄTTNINGAR, PERSONAL			
6580 DAGTRAKTAMENTEN	-8 823,00	-14 824,00	
6590 KM-ERSÄTTNING	-9 469,30	-16 508,80	
SUMMA ERSÄTTNINGAR, PERSONAL	-18 292,30	-31 332,80	
SOCIALA KOSTNADER, FRIVIL			

Resultaträkning 01.01.2016-31.12.2016		
	2016	2015
6210 KONTORETS KAFFE ,24 %	-226,40	-131,12
6212 KONTORETS KAFFE 14 %	-1 844,38	-5 414,06
6213 KONTORETS KAFFE 0%	0,00	-507,80
6230 FRITIDS VERKSAMHET	0,00	-328,80
6241 PERSONALENS TILLSTÄLLNINGAR 14 %	0,00	-181,75
6250 GÅVOR, PERSONAL 24%	-322,58	0,00
6260 ARBETSHÄLSOVÅRD	0,00	-82,50
6261 MEDICINSKÅP 10 %	0,00	-67,61
6262 MEDICINSKÅP 24%	0,00	-7,19
6190 ARBETSKLÄDER /ARBETSSKYDD 24 %	-482,45	-1 710,81
6271 ÖVR: PERSONALKOSTN 0 %	0,00	-240,00
SUMMA SOCIALA KOSTNADER, FRIVIL	-2 875,79	-8 672,54
SUMMA ÖVRIGA LÖNEBIKOSTANDER	-27 917,74	-53 504,53
SUMMA LÖNEBIKOSTNADER	-45 940,02	-73 668,48
SUMMA PERSONALKOSTNADER	-150 090,47	-179 948,00
AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNING		
AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN		
7050 BYGGNADER, GRUPP 1, (4%)	0,00	-577,59
7055 BYGGNADER, GRUPP 2, (7%)	-7 086,15	-7 619,52
7060 MASKINER OCH INVENTARIER, GR 1	-6 655,27	-1 673,70
7080 BILAR	-6 810,80	-9 080,59
SUMMA AVSKRIVNINGAR ENLIGT PLAN	-20 552,22	-18 951,40
SUMMA AVSKRIVNINGAR OCH NEDSKRIVNING	-20 552,22	-18 951,40
ÖVRIGA RÖRELSKOSTNADER		
FÖRSÄKRINGAR		
6895 FÖRSÄKRINGAR	-3 865,63	-2 883,68
SUMMA FÖRSÄKRINGAR	-3 865,63	-2 883,68
HYROR		
6355 TRUCKAR 24 %	-1 833,00	0,00
6390 ÖVRIGA MASKINER 24%	-1 378,40	-5 420,66
SUMMA HYROR	-3 211,40	-5 420,66
BRUK OCH UNDERHÅLL		
6400 EL, 24 %	-6 938,41	-4 300,56
6420 VATTEN/AVLOPPSVATTEN	-28,87	-64,60
6421 VATTEN/AVLOPPSVATTEN 0%	0,00	-77,06
6440 STÄDNINGSTILLBEHÖR	0,00	-4,80
6450 STÄDNING OCH RENGÖRING, 24 %	-361,20	-555,82
6451 STÄDNING O RENGÖRING 0%	-271,50	-130,00
6460 AVFALL/RENHÅLLNINGSKOSTNADER	-861,32	-459,81
6475 UNDERH. AV GÅRDSPLAN, 24 %	-701,88	-715,38
6480 REP./UNDERH AV FASTIGHET 24%	-456,17	-2 341,78
6490 REPARATION AV INVENTARIER, 24 %	-4 057,10	-3 808,50
6495 TRE ÅRS INVENTARIER , 24 %	-4 195,61	-2 409,19
6496 TRE ÅRS INVENTARIER 0%	-350,00	0,00
SUMMA BRUK OCH UNDERHÅLL	-18 222,06	-14 867,50
MARKNADSFÖRING		
6500 REKLAM, 24 %	-3 353,37	-2 601,41
6501 REKLAM 0%	-180,00	0,00
6510 ANNONSERING, 24 %	-9 794,59	-9 006,65
6511 ANNONSERING MOMS 0 %	0,00	-130,00
6520 MÄSSOR, UTSTÄLLNINGAR, 24 %	-47,58	0,00
6526 FÖRS.TILLSTÄLLNINGAR/FÖRHANDL.0 %	0,00	-12,80
6534 GÅVOR ÅT KUNDER	-269,00	-56,80
6545 GÅVOR OCH DONATIONER 0%	-480,50	-315,00
SUMMA MARKNADSFÖRING	-14 125,04	-12 122,66
REPRESENTATION		
6559 ÖVRIGA REPRESENTATIONSKOSTNADE	-13,20	0,00
SUMMA REPRESENTATION	-13,20	0,00
RESOR		
6560 RESEBILJETTER 24%	0,00	-70,00
6561 RESEBILJETTER 0%	-678,40	0,00
6571 HOTELL 10 %	-117,82	-2 090,71
6598 RESEKOSTNADER MOMS 0%	-1 103,62	0,00
SUMMA RESOR	-1 899,84	-2 160,71
BILAR		

Resultaträkning 01.01.2016-31.12.2016

	2016	2015
6600 BIL- OCH TRUCKKOSTNADER 24%	-8 641,97	-2 779,73
6601 BILKOSTNADER 0%	-508,08	-475,44
6610 BRÄNSLE , 24 %	-5 135,07	-4 882,48
6611 BRÄNSLE 0%	0,00	-1 215,21
6620 FÖRSÄKRINGAR	-1 274,93	-746,03
6630 REPARATION 24%	-742,02	-3 598,64
6640 DIESEL/ÖVRIG BILSKATT	-595,72	-1 571,01
SUMMA BILAR	-14 897,77	-15 268,54
KONTOR OCH ADMINISTRATION		
6700 TELEFON , 24 %	-2 547,32	-3 014,93
6720 PORTO,FRAKTER, 24 %	-12,90	0,00
6721 POST 0%	-753,40	-789,20
6730 ADB-TILLBEHÖR	-692,24	-1 011,45
6735 ÖVRIGA ADB-KOSTNADER, 24 %	-153,63	-736,29
6740 KONTORSTILLBEHÖR, 24 %	-427,18	-659,89
6751 TIDNINGAR 10%	-409,09	-456,67
6755 TIDNINGAR	-642,00	0,00
6767 MÖTES- OCH FÖRHANDLINGSUTGIFTER 14 %	-389,11	0,00
SUMMA KONTOR OCH ADMINISTRATION	-6 026,87	-6 668,43
UTVECKLINGSVERSAMHET		
6780 KURSER/UTBILDNINGSG. 24%	0,00	-30,00
6781 KURSER/UTBILDNINGSG. 0%	0,00	-257,00
SUMMA UTVECKLINGSVERSAMHET	0,00	-287,00
KÖPTA TJÄNSTER / KONTOR		
6800 BOKFÖRING/ADB-SERVICE, 24 %	-5 021,00	-3 790,00
6810 REVISION 24 %	-525,00	-1 000,00
6840 VERKSAMHETSTJÄNSTER	0,00	-2 195,30
6850 MEDLEMSAVGIFTER	-431,60	-198,00
6880 INDRIVNINGSKOSTNADER 24%	-843,71	0,00
6881 INDRIVNINGSKOSTNADER 0%	-75,00	0,00
SUMMA KÖPTA TJÄNSTER / KONTOR	-6 896,31	-7 183,30
KREDITFÖRLUSTER		
6950 KREDITFÖRLUSTER 24%	-1 560,86	0,00
SUMMA KREDITFÖRLUSTER	-1 560,86	0,00
SERVICEAVGIFTER		
6900 BANKKOSTNADER	-1 677,67	-1 231,13
6901 BANKKOSTNADER 24%	0,00	-310,43
6930 TILLSTÅND OCH INLÖSEN 24%	0,00	-22,00
6931 TILLSTÅND OCH INLÖSEN 0%	-200,79	-2 951,24
SUMMA SERVICEAVGIFTER	-1 878,46	-4 514,80
ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.		
6980 FASTIGHETSSKATT	-1 152,88	-1 178,76
6989 YLE-SKATT	0,00	-224,86
6991 FÖRSÄLJNINGSFÖRLUSTER 0%	-1 862,03	0,00
SUMMA ÖVRIGA KOSTNADER FÖR AFFÄRSV.	-3 014,91	-1 403,62
SUMMA ÖVRIGA RÖRELSEKOSTNADER	-75 612,35	-72 780,90
RÖRELSEVINST	34 168,61	94 778,19
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.		
ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT		
FRÅN ÖVRIGA		
7300 RÄNTEINTÄKTER	2,90	0,00
SUMMA FRÅN ÖVRIGA	2,90	0,00
SUMMA ÖVR.RÄNTE- OCH FINANSIELLA INT	2,90	0,00
RÄNTE- OCH ÖVRIGA FINANS. KOSTN		
TILL ÖVRIGA		
7500 RÄNTEKOSTNADER, SH-KONTO 1	-616,37	-1 258,89
7602 RÄNTOR NORDEA	-1 385,54	-7 828,94
7604 RÄNTOR ANDELSBANKEN	-4 574,12	-4 676,08
7605 RÄNTOR SPARBANKEN	-7 321,30	0,00
7700 FÖRSENINGSRÄNTA, LEVERANTÖRSSK	-130,08	-178,72
7710 FÖRSENINGSRÄNTA, SKATTER	0,00	-70,74
7810 LÅNEKOSTNADER	-4 439,35	-2 172,70
7811 LÅNESKYDD	-1 675,01	0,00
7900 KURSDIFFERENSER/EXPORTFORDRING	49,36	0,00
SUMMA TILL ÖVRIGA	-20 092,41	-16 184,07

Resultaträkning 01.01.2016-31.12.2016

	2016	2015
SUMMA RÄNTE- OCH ÖVRIGA FINANS. KOSTN	-20 092,41	-16 184,07
SUMMA FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOST.	-20 089,51	-16 184,07
V I N S T FÖRE EXT.ORDNÄRA	14 079,10	78 594,12
V I N S T FÖRE BOKSLUTSDISP.	14 079,10	78 594,12
INKOMSTSKATT		
8800 RÄKENSKAPSPERIODENS SKATT	6 940,42	-11 918,60
8810 FÖRSKOTTSSKATT, RÄKENSKAPSPER.	-9 756,24	-2 930,04
8820 SLUTGILTIG SKATT, FÖREG. RÄK.P	-2 338,98	-5 415,93
8840 DRÖJSM.RÄNTA, RESTAVGIFT	-59,00	-12,79
8860 BÖTER	0,00	-316,00
SUMMA INKOMSTSKATT	-5 213,80	-20 593,36
RÄKENSKAPSPER. RESULTAT	8 865,30	58 000,76

Balansräkning 31.12.2016		
	2016	2015
AKTIVA		
BESTÅENDE AKTIVA		
IMMATERIELLA TILLGÅNGAR		
IMMATERIELLA RÄTTIGHETER		
1020 IMMATERIELLA RÄTTIGHETER	325,00	325,00
SUMMA IMMATERIELLA RÄTTIGHETER	325,00	325,00
SUMMA IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	325,00	325,00
MATERIELLA TILLGÅNGAR		
JORD- OCH VATTENOMRÅDEN		
1100 JORDOMRÅDEN	53 625,49	53 625,49
SUMMA JORD- OCH VATTENOMRÅDEN	53 625,49	53 625,49
BYGGNADER OCH KONSTRUKTIONER		
1150 BYGGNADER, R1 (7%)	94 144,59	101 230,74
1153 BYGGNADER HALL NY, MOMS 0% (7%)	6 185,66	0,00
1154 BYGGNADER, HALL NY	359 500,50	0,00
1155 BYGGNADER, R2 (4%)	0,00	13 882,03
1157 BYGGNADER, R2, MINSKNING	0,00	0,00
1161 BYGGNADER KONTOR ÖKN (4%)	63 387,19	0,00
1162 BYGGNADER, LÄGENH. MOMSFRI (4%)	60 431,56	0,00
SUMMA BYGGNADER OCH KONSTRUKTIONER	583 649,50	115 092,77
MASKINER OCH INVENTARIER		
1200 MASKINER OCH INVENTARIER	19 965,80	5 021,07
1260 FORDON	18 126,15	24 168,20
1261 FORDON INGEN MOMS	2 306,25	3 075,00
SUMMA MASKINER OCH INVENTARIER	40 398,20	32 264,27
SUMMA MATERIELLA TILLGÅNGAR	677 673,19	200 982,53
SUMMA BESTÅENDE AKTIVA	677 998,19	201 307,53
RÖRLIGA AKTIVA		
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		
MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER		
1500 MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER	223 176,50	308 200,00
SUMMA MATERIAL OCH FÖRNÖDENHETER	223 176,50	308 200,00
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	223 176,50	308 200,00
KORTFRISTIGA FORDRINGAR		
FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR		
1600 FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	77 535,04	32 167,05
SUMMA FÖRSÄLJNINGSFORDRINGAR	77 535,04	32 167,05
LÅNEFORDRINGAR		
1680 LÅNEFORDRINGAR	0,00	18 049,03
SUMMA LÅNEFORDRINGAR	0,00	18 049,03
RESULTATREGLERINGAR		
1790 SKATTER	6 940,42	0,00
SUMMA RESULTATREGLERINGAR	6 940,42	0,00
SUMMA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	84 475,46	50 216,08
KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN		
1900 KASSA 1	2 620,11	510,90
1901 SKATTEKONTO	0,00	6,49
1902 NORDEA BANKKONTO	112,05	107 804,04
1904 ANDELSBANKEN -228889	0,00	0,00
1905 SPARBANKEN BANKKONTO	3 624,90	0,00
1907 ANDELSBANKEN -232285	0,00	5 999,46
SUMMA KASSA OCH BANKTILLGODOHAVANDEN	6 357,06	114 320,89
SUMMA RÖRLIGA AKTIVA	314 009,02	472 736,97
AKTIVA TILLSAMMA	992 007,21	674 044,50

Balansräkning 31.12.2016

	2016	2015
PASSIVA		
EGET KAPITAL		
AKTIEKAPITAL		
2000 AKTIEKAPITAL	-28 591,95	-28 591,95
SUMMA AKTIEKAPITAL	-28 591,95	-28 591,95
AKTIE EMISSION		
2005 ÖVRIGA FONDER	-6 000,00	-6 000,00
SUMMA AKTIE EMISSION	-6 000,00	-6 000,00
RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK		
2080 BALANSER, VINST FR. TIDIGARE	-95 453,33	-80 655,15
2085 DIVIDENDUTDELNING	0,00	0,00
SUMMA RESULTAT FRÅN TIDIGARE RÄKENSK	-95 453,33	-80 655,15
RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	-8 865,30	-58 000,76
SUMMA EGET KAPITAL	-138 910,58	-153 247,86
FRÄMMANDE KAPITAL		
LÅNGFRISTIGT FRÄM. KAPITAL		
LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR		
2432 LÅN FRÅN ANDELSBANKEN -5484	0,00	-2 000,00
2434 LÅN FRÅN ANDELSBANKEN -14219	-36 030,43	-49 813,24
2435 LÅN NORDEA -83830	0,00	-30 625,00
2436 LÅN NORDEA -77089	0,00	-10 000,00
2437 LÅN NORDEA -34634	0,00	-100 000,00
2441 LÅN NORDEA - 34618	0,00	-35 000,00
2442 LÅN NORDEA -12501	0,00	-28 324,00
2443 LÅN ANDELSBANKEN- 76032	-68 000,00	-101 000,00
2444 LÅN SPARBANKEN -77917	-406 253,45	0,00
2445 LÅN SPARBANKEN-882628	-59 600,00	0,00
2446 LÅN SPARBANKEN -883659	-60 000,00	0,00
2447 LÅN SPARBANKEN -886629	-80 000,00	0,00
SUMMA LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR	-709 883,88	-356 762,24
SUMMA LÅNGFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	-709 883,88	-356 762,24
KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL		
LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR		
2650 CHECKRÄKNINGSKREDIT SAB	-26 191,73	-30 000,00
2651 CHECKRÄKNINGSKREDIT NORDEA	0,00	-40 000,00
SUMMA LÅN FRÅN PENNINGINRÄTTNINGAR	-26 191,73	-70 000,00
LEVERANTÖRSKULDER		
2700 LEVERANTÖRS SKULDER	-84 617,26	-28 476,15
SUMMA LEVERANTÖRSKULDER	-84 617,26	-28 476,15
SKATTESKULDER		
2935 SKATTESKULD	0,00	-12 143,46
SUMMA SKATTESKULDER	0,00	-12 143,46
ÖVRIGA SKULDER		
LÖNESKULDER		
2800 LÖNESKULDER	-5 901,41	-7 644,97
SUMMA LÖNESKULDER	-5 901,41	-7 644,97
APL-SKULD		
2840 APL-SKULD	-9 301,33	-7 166,96
SUMMA APL-SKULD	-9 301,33	-7 166,96
SEMESTERLÖNESKULD		
2880 SEMESTERLÖNESKULD	-6 102,68	-7 124,35
SUMMA SEMESTERLÖNESKULD	-6 102,68	-7 124,35
MOMS-SKULD		
2900 MOMS SKULD FG. MÅN	-7 322,12	-31 082,83
2901 FÖRS. MOMS-DEL 23%	0,00	14 606,55
2906 INKÖP MOMS-DEL 23%	0,00	-10 180,43
2908 INKÖP MOMS-DEL 9%	0,00	-15,45
2909 INKÖP MOMS-DEL 13 %	0,00	-59,73
2920 EU INKÖPENS MOMSDEL	0,00	-1 110,85
2921 EU INKÖPENS AVDRAGBARA MOMS	0,00	1 110,85
SUMMA MOMS-SKULD	-7 322,12	-26 731,89
ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULD		
2810 SKATTEINNEH.SKULD	-3 450,76	-4 181,19
2820 SOC.AVG.SKULD	-325,46	-565,43

Balansräkning 31.12.2016

	2016	2015
2830 FACKFÖRB. SKULD	0,00	0,00
2832 SKULD/UTMÄTNING	0,00	0,00
2952 Övr. kortfr. skulder / LVI Alatalo	0,00	0,00
SUMMA ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULD	-3 776,22	-4 746,62
SUMMA ÖVRIGA SKULDER	-32 403,76	-53 414,79
SUMMA KORTFRISTIGT FRÄM. KAPITAL	-143 212,75	-164 034,40
SUMMA FRÄMMANDE KAPITAL	-853 096,63	-520 796,64
SUMMA P A S S I V A	-992 007,21	-674 044,50